

ПРОМІНЬ

БагунД
59

Ч. 6

1960

ЧЕРВЕНЬ

JUNE

ПРОМІНЬ

Рік 1

ЧЕРВЕНЬ 1960

Ч. 6

Виходить раз у місяць

Видає

Союз Українок Канади

Редагує Редакційна Колегія

Редактор Наталка Когуська

Річна передплата в Канаді \$3.00

Поза Канадою 3.50

Поодинокі члені35

Передплату вислати на адресу:

Ukrainian Women's Ass'n of Canada

203 Union Bldg.

Edmonton, Alta.

Адреса редакції:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B.

Winnipeg 4, Man.

PROMIN

Vol. 1

JUNE 1960

No. 6

Monthly Publication

Published by

Ukrainian Women's Ass'n of Canada

203 Union Bldg.,

Edmonton, Alta.

Edited by Editorial Committee

Natalka Khuska, Editor

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B.

Winnipeg 4, Man.

Subscription in Canada \$3.00

Subscription in other countries 3.50

Single copy35

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

З М І С Т

Категоріями широкої громадськості	1	"С. Д. — Про соловейка, що хотів по во-	
С. Стечишин — Що робить організацію		ронячому крякати	18
сильною	2	З листів до редакції	19
Лариса Мурович — Перший піонер	2	М. К. — Свято журналу	19
Анна Токарик — На провідній позиції	3	С. Ст-к. — Спільними силами	20
Відійшла визначна канадійка	4	Свято Л. Українки у Вернон	20
Маргарита Тимчук — Сліпці	4	Марія Негрич — Привітання журналу	20
Н. Когуська — Гостя в редакції	5	Настя Сенів — Весняні квіти на городі	21
Лариса Мурович — Перший нічліг	6	Настя Сенів — Приписи	21
До повісті "Анничка"	6	Культурна праця жіноцтва	22
В. Косташ — Роксоліяни	7	Емма Верхомен — Свято журналу	23
Любов Дражевська — Олена Пчілка — зірка		о. П. Блажук — Ювілей десятиліття	24
українського відродження	8	Свято 15-ліття	26
Olenka Negrych — Man's Gift of Tongue	13	Річні звіти відділів	27
Теодор Григорчак — На педагогічні теми	15	Повідомлення Ділового Комітету для	
Програма З'їзду Союзу Українок Канади	17	видання творів Леоніда Мосендза	32
Юра Шкрумеляк — На вакації	18		

Обкладинка роботи Вадима Доброліжа.

КАТЕГОРІЯМИ ШИРОКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

Стоїмо напередодні нашого чергового головного з'їзду, який відбудеться в Торонті в днях 8, 9 і 10-го липня.

З того приводу перед проводом організації завжди виринає питання — скільки відділів зарепрезентує себе на з'їзді? Скільки членства прибуде на з'їзд? Бож, щоб вирішувати справи, потрібно, щоб членство було перейняте нами, щоб жило інтересами своєї організації, яка служить ідеалам свого народу, яка є чинною частиною української спільноти у вільному світі.

Центральна управа Союзу Українок Канади, який побудований на чисто демократичних засадах дає свободну руку своїм відділам, що входять до організації і творять її — брати участь у з'їздах. То є — вона не диктує згори, але однак тим самим вона сподівається від свого членства і відділів повної піддержки та кооперації у таких важливих справах як з'їзди. Вона трактує свої відділи, заряди відділів і членство, як людей широкої громадської думки та людей зрілих у своїх переконаннях, які вповні здають собі справу з важливості таких моментів як з'їзд та його значення для майбутності організації.

Все ж таки годі поминути й такий факт, який ще тут то там існує, де товариство не уважає кінцевим вислати делегатку і бути зарепрезентованим на з'їзді. Головною причиною того є закорінена звичка, ще з минулих часів, коли громадське життя щойно зводилось на ноги — щадити; щадити для громадських потреб на місці, для "наших потреб".

На жаль ця стадія "щадити" ще не всюди минула. Вона дуже часто стає колодою до широкої народної праці, до того дійсного розмаху, коли члени одної організації можуть думати категоріями широкої громадськості, бачити перед собою взнеслий ідеал служіння своєму народові, бути корисними з розвою культурно-творчого життя своєї української спільноти в Канаді.

За примір можна навести хоч би те, що звичка "щадити" цілко ще держить якусь частину жіночих товариств, які по духові близькі ідеології Союзу Українок Канади, однак стоять осторонь її рядів. Там ідея "щадити для наших потреб" ще надто сильна, що поняття "народної праці" замикається ще на подвірях місцевого життя.

Один з членів Товариства "Просвіта" у Порт Артурі у своїх споминах до ювілейної книжки, яка друкується, висловився так: "ми росли матеріально тому, бо ми росли духово спершу, а не навпаки".

Рости духово в українському житті, в українській спільноті це є великий фактор нашої майбутності. Ним ми будемо своє сильне "вірую", своє національне "я", якого не може ніщо послабити, ані звести на інші дороги.

А щоб служити інтересам української спільноти, треба вийти на широке поле, треба прислухатися до голосу життя нашого суспільства, треба розуміти не тільки свої місцеві громадські інтереси, але інтереси цілого свого суспільства, інтереси цілого українського народу.

З'їзд перед нами. Маємо нагоду виявити себе, що закорінене поняття "щадити для себе" є поза нами, що ми зріла сила організаційно вироблених і здисциплінованих людей, які ставлять вище інтереси загальні від місцевих і що наша служба українській справі кличе нас до важливих нарад на з'їзд до Торонта.

З ДУМОК УЛЯНИ КРАВЧЕНКО

Не сліз потрібно, щоб ставать до бою!
Не сльози, — силу й жар візьми за зброю.
("На новий шлях")

Тривайте! в бою збережіть і віру
і ясний ум, —
лиш справедливість все прийміть за міру
всіх дій і дум!
("Молодим")

Що робить організацію сильною

Усе на світі складається з окремих частин, з яких кожна має свою форму, зміст, розмір і своє особливе призначення. Без складових частин не було б цілості. З частинок складається будинок, машина, людський організм, земля, повітря і все інше. Всі окремі частини залежні одна від одної, щоб створити цілість і виконати своє призначення. Ще сама цегла не зробить будинку, ані коліщатко не рушить машини.

Людський організм має мільйони частин, і всі вони виконують свої чинності поєднано, гармонійно, скоординовано. Кожна з них потрібна і незаступима, але сама собою не може нічого зробити. Якщо б відтяти руку, то організм недомагає, хоч з часом пристосовується до життя. Зате відлучена рука гине. Поєднуючи й координаційну дію в організмі виконує мозок, голова, бо це осередок складної людської машини, це невичерпане джерело ідей, творчої життєвої енергії. Без голови людина не має ніякої вартості.

Подібною до людського організму є організація, складовою частиною якої є провід і рядові члени з їх окремими вдачами, поглядами, здібностями, нахилами. Без членів не було б організації, а без проводу організація не мала б сили й значення. Одні й другі мають свої окремі вартості і тільки їх вдале поєднання в одну гармонійну цілість забезпечує високу, життєздатність і силу організації.

Не всі однаково обдаровані розумом, здібностями, духовими прикметами, тому не всі можуть стояти на проводі життя організації. Цю мудрість добре висловив наш гетьман Іван Мазепа у своїй поемі такими словами: — «Пора знати, що не всім нам панувати, не всім дано все знати і річами кермувати».

В організації обдаровані одиниці самі вибиваються на передові позиції силою своїх здібностей, а зокрема своїм чесним, шляхетним, засадничим характером. Сама вроджена здібність ще не вистачає, щоб захопити маси і ними керувати, бо ж людина може бути здібна, але безхарактерна. Тому добрий характер — це одна з дуже важливих прикмет провідника чи провідниці. Чесність, правдомовність і засадничість людини на проводі закріплює до неї довіра членства і загально зміцнює організацію.

Організація проявляє найбільше живучість тоді, як має перед собою велику ідею, в яку

провід і рядове членство вірять і довкола якої організують свої обов'язки до спільної дії. Навіть найслабші члени тоді приєднуються до праці з великим захопленням. Життя пульсує і почата праця творить нові галузі діяльності. Як немає творчої думки, а тільки ті самі рутинні обов'язки, що вже роками проходять, зацікавлення в організації слабне, члени стають байдужі й рідше вчащають на збори.

В кожній організації є свої місцеві потреби, які вимагають уваги. Хоч вони необхідні, зате тимчасові і проминаючі, тому не мають сили вдержати організацію на довгий час живою, діючою. Крім дрібного, щоденного, проминаючого, треба поставити перед членами ще й вищу національну ідею, що єднає теперішнє з минулим українського народу і з нинішніми стремліннями та завданнями майбутнього. Перед членами треба постійно висувати почуття власної національної індивідуальності, бо таке почуття виражає і викликає свідомість одної великої цілі для всіх, єднає розбіжність окремих людських воľ до спільного стремління. Сама вища ціль дає оживляючу енергію, що й робить організацію сильною.

Союз Українок Канади виріс на добре закріплену організацію саме тому, що його провід зумів з'єднати в одну цілість рядове членство довкола національних ідей і гасел, що творять підставу напрямних праці на місцях. Тісне поєднання складових частин Союзу Українок Канади з виразно окресленими національними завданнями забезпечує силу й живучість цієї організації.

С. Стечишин

Лариса Мурович

ПЕРШИЙ ПІОНЕР

Каягів, Онеїдів і Могавків!) кості,
Грімкий Маніту — дух боїв і сили,
Напнутий лук, суворий ліс і стріли
Назустріч вийшли першому й новому гостю.

Ще дим димів у попелі на дні руїни,
А Прерія здригалася у ранах,
І помстою кают летів на пана —
Нового власника, з незнаной країни.

Він розгорнув клунок і все добро укрите:
Джаган, пила і дві мозольні руки.
Для себе хрест святий і трудомики,
Дітям — евшан і стяг із золота й блакиті!

На провідній позиції

Жіночі організації в Канаді, так як і в інших країнах відіграли чималу роль у розвитку даного краю у всіх галузях життя в державі. Одною з найбільш заслужених в Канаді є організація Канадійська Національна Жіноча Рада, яка повстала за ініціативою Лейді Абердін в 1893 р., якої головним гаслом було: "Роби іншим так, як хочеш, щоб вони тобі робили".

Важливу роль у проводі цієї організації відігравали її провідниці — голови, яких офіційно титулюють "мадам президент". Кожна з таких голов відзначалася сильним характером, великими здібностями і посвятою для справи.

Під теперішній час головою Канадійської Національної Жіночої Ради є пані Ізабелла Финлейсон (Isabel Finlayson), яка була вибрана на черговій річній конвенції КНЖР у Весагомін, Ман. минулого року.

Пані Финлейсон, так як її попередниці, відзначається сильним характером провідниці та відданості інтересам своєї організації. Помило того у неї дуже мила персональність, що приваблює своєю благородністю, ніжністю і скромністю. Голос у неї милий, симпатичний і з першої зустрічі викликає враження глибокого довіря. Її великі веселі очі відзеркалюють її душу. Обличчя у неї лагідне, спокійне, усміхнений. В ній відчувається доброта та любов до людей, також замилювання до творчої праці. Але рівночасно відчувається у ній рішучість думки, принциповість і далекосяглість зору в певних ситуаціях, — як провідниці такої поважної організації.

Пані Ізабелла Финлейсон народилась у Новій Скошії в Піктов Кавнті. Маючи здібності до науки, вона дуже молодою закінчила університетські студії з факультету "Arts".

Свою університетську освіту вона закінчувала в "Делгавзій" в Галіфаксі та вийшла з нього з високими відзначеннями у математиці. Це й відкрило їй двері до поважної позиції в Департаменті Асекурації в Оттаві, в "Actuarial Branch".

В Оттаві вона виходить заміж за видатного С. Д. Финлейсона і виховує трое дітей. Пані Финлейсон є яскравим взірцем доброї дружини, дбайливої та примірної мами та громадської діячки.

Ізабелла Финлейсон, голова КНЖР

Пані Финлейсон щедро відляє свої здібності в різних ділянках для жіноцтва. Провідне канадійське жіноцтво вбачувало з природи далекозору і сильну індивідуальність і ставило її на провідні позиції. Стає вона головою Юніверситі Вименс Клуб, Оттава Вименс Кенедіян Клуб, як також була вона головою Оттавської Льокальної Жіночої Ради.

В 1945 році вона була вибрана членом Оттавської Публичної Шкільної Ради, де виявляє себе розумною дорадницею. В рр. 1953 і 1954 вона була передсідницею Шкільної Ради.

В Канадійській Національній Жіночій Раді пані Финлейсон вже через довгі роки заступала дуже успішно позицію кореспонденційної секретарки, виявляючи незвичайний хист в спеціальних парламентарних комісіях. Жіноцтво Канади, з належною їй шаною, поставило її на це почесне, хоч повне трудів, місце голови такої поважної організації як КНЖР.

На весняних зборах КНЖР в Торонті, де пані Финлейсон вперше як голова проводила зборами, справді відчувалось у ній здібність провідниці, її математичний спосіб розподілу часу на кожну справу — все йшло як належить.

Пані Ізабеллу Финлейсон можна порівняти до спеціаліста летуна, що з певністю себе керує великим літаком до визначеної мети.

Анна Токарик

ВІДІЙШЛА ВИЗНАЧНА КАНАДІЙКА

Сл. п. Бленч Маршал

Ім'я сл. п. Бленч Маршал надто відоме, а зокрема серед провідних кол канадійського жіноцтва, яка упокоїлася на 12 березня 1960 року в Егінкорт, Онт.

Роджена в Лондоні, Онт., вона покінчила студії в університеті Мек Местер в Гемилтоні. Пізніше вона була назначена членом сенату цього університету.

Вона була членом "Роял Комишъон анд Едю кейшон", як також одною з репрезентаток на конвенцію Об'єднаних Націй в Парижі в 1951 р.

Була вона головою Торонтонської Жіночої Ради, опісля головою Онтерійської Жіночої Ради, а в 1946 році вона була вибрана головою (домініяльною) Канадійської Національної Жіночої Ради і була нею до 1951 року. За її головування зорганізовано Канадійську Асоціацію Консументів. Була вона заступницею голови Інтернаціональної Жіночої Ради.

Молодою дівчиною учителювала вона в Саскачевані і Манітобі в українських околицях і завжди виявляла велику прихильність та симпатії до українців.

В сл. п. Бленч Маршал канадійське суспільство втратило людину науковця і заслужену громадську діячку.

СЛІПЦІ

Ти, я, другий, третій, десятий — усі разом сліпці ми.

Весною, коли земля будиться від зимового сну, сонце щедро посилає нам своє ласкаве, тепле проміння. Від нього будимось, неначе оживаємо, та чи помічаємо його?

Рано, коли сонце підноситься із-за обрію, будяться пташки, та чи чуємо, чи прислуховуємось до їх щебетання?

Це ж порання молитва птахів до Творця. Пробудилась земля, говорить, зідхає, стукає і з непомітних щілин виходить травичка, а он усміхаючись ніжними листочками розкривається квітка. Дерева дістають бруньки, розвиваються; не оглянемо, як запишаються вони в гордих зелених коронах, як тихий шепіт їх виповнить вечірне повітря.

Деколи буває посуха, земля тоді наче корчиться в собі, розпадається, рослини, дерева мліють, наче завмирають. Ми тоді кажемо лише: "посуха", а слово наше такеж сухе і ми не добачаємо великої зміни.

Злив землю дощ. Повітря наситилось звабливою прохолодою, пахощами, рослини оживають. Сонце сміючись, цілує кожну травичку, виблискує діамантом на краплинах ніжних, барвних пелюстках квітів, зазирає в кожну щілинку.

Дозріває овоч, красується барвно поміж зеленим листям — це соняшний промінь освічує його, обливає життєдайним теплом, малює румянці.

Та ба! Ми тільки сухо обчислюємо, що буде добрий врожай, гарний прибуток буде.

Восени, коли всі дерева безжалісно обскубані з овочу, валяється поломане гілля, обсипалось з дерева листя. Та цього уже не добачуємо, проходимо мимо гарного, прекрасного і минаючого.

Коли ж поволі усе засипає зимовим сном, земля сковується морозом, замерзають води, все покривається пухким снігом, цебто зимовим кожухом, щоб не вимерзли коріння рослин та навесні мали силу збудитися від зимового сну і коли краса білих ночей розливається над світом як чарівна казка, виблискуючи мільйонами іскор на білім покривалі, то чи доходить усе це до нашого розуму? Та невже ж сліпі ми? Невже ми видючі лише на безвартісні, фальшиві прикраси, блискітки та штучні світла і мамонну світа цього? Сліпі до краси, сліпі до добра,

Гостя в Редакції

В дорозі зі столиці Оттави додому до Овкборн, Ман. загостила до редакції "Промінь" перед Великоднем дорога гостя пані Марія Мандзюк в товаристві свого чоловіка посла Миколи Мандзюка.

Зустріч була приємною, милою і цікавою. Так багато хотілось би довідатися, розпитати про життя в столиці, про українське громадське життя на сході і т. д. А до того пані Марія Мандзюк дописує до нашого журналу. Вона вже дала кілька силіветок з життя визначних канадійських жінок.

Сама пані Мандзюк є довголітною провідною членкою Союзу Українок Канади. Не раз виступала вона на наших з'їздах, брала активну участь в праці відділу в Овкборн, Ман. особливо цікавить її праця культурно-освітнього характеру. Промови її все відзначаються глибокою думкою, щирістю, і свою участь в організації Союзу вона вважає як ґрунт, з якого вона може найкраще послужити українській справі.

І життя в столиці не змінило пані Мандзюк. Вона все ж така лейді як і була раніше — корект на у висловах, об'єктивна до тих чи інших справ у нашій організаційній житті, скромна однак з почуттям своєї достоїнності серед нового оточення. Обертаючись серед впливових кол канадійської еліти, пані Мандзюк, так би мовити, є взірцем українки, за яку ми всі можемо бути горді. Там всі знають, що вона українка.

Не раз пані, дружини послів, прислуховуються на сесіях до голосу посла Мандзюка, який, крім канадійських питань в парламенті, дуже часто виступає в політичних промовах світового значення, обороняючи та висвітлюючи становище українського народу в московській політиці та демаскує большевиків в їх тоталітарнім режимі.

Розповідаючи про життя в столиці, пані Мандзюк знаходить його дуже цікавим. Попер-

сліпі до всього того, що створив Творець Всесвіту?

Очима душі вгляньмо і голосом серця відчуємо великий гімн життю, що його дарував нам Всевишній Творець світу цього у всій його вічній, ніколи не проминаючій красі у кожний час і в кожній порі року.

Маргарита Тимчук
Ст. Кетерінс, Онт.

Марія Мандзюк

ше — це місто історичної культури. Самий парламент це вже серце і мозок цілої країни, де обговорюються й вирішуються найвищі державні справи. Сюди збігаються нитки подій з цілого світу. Тут можна почути атмосферу світових подій, яка часто прибирає форми натягнутої струни і знов сповільнюється. Сюди зїжджаються дипломати, та державні мужі з різних континентів. Тут музеї, галерії, великі бібліотеки і цікаві люди.

Поруч того Оттава є чудова у своїй природній красі як місто, особливо літом. Парламент положений на високому місці і з нього відкривається чудова панорама — розкішні парки, історичні пам'ятки, ріка Оттава ривер, чудові віли на передмісті. Улиці чисті, багато дерев і квітів. Оттава відома як місто тюльпанів.

Дуже цікавим є соціальне життя — крім офіційальних прийнять, які відбуваються з дипломатами чужоземних країн, або з нагоди якихось офіційальних відвідин, дружини послів консервативної партії сходяться раз в тиждень де мають чай та свобідну гутірку. Працюють також часто в користь Червоного Хреста. Ходять дружини послів на сесії до парламенту де мають своє зарезервоване на галерії місце, прислухаються до дебат, промов та певних церемоній. Недавно виголосила реферат одна з визначних жінок Канади — міністер заграничних справ пані Грін про значення Об'єднаних Націй.

Не цурається пані Мандзюк і українського громадського життя в Оттаві. Там недавно ор-

Оттава Пам'ятник Невідомого Вояка перед парламентом.

ганізувався новий відділ Союзу Українок Канади при церковній громаді.

Перед Великоднем пані Мандзюк мала лекції про писання писанок, а також виявила чимало зацікавлення організуванням цього відділу Союзу в Оттаві. В Оттаві також живе пані Н. Тришук — референтка добродійної праці Союзу і співробітниця журналу "Промінь", де разом вони обидві працюють серед українського жіноцтва в Оттаві.

Якось швидко проминув час на нашій гурті. Панство Мандзюки прощалися. Їх побут в місті короткий. Перед ними ще приблизно яких 200 миль до Овкборну, до їх родинного містечка, де планували провести два тижні, вільних від обов'язків і разом з родиною зустріти традиційно велике свято Воскресення Христове. Дві доньки п-ва Мандзюків — Соня і Даруся (заміжня) живуть у Вінніпегу, всі разом їхали додому.

Нічого не лишалося, як тільки побажати пані Мандзюк дальших успіхів в такій, хоч і на зовні не видній, але корисній праці.

Н. Когуська

Ніщо не гине в світі духа марно,
що творить дух,
Як у природі не щезає дармо
найменший рух.

Ми не раби, у нас є честь!
Гнобителів досягне месть!

У. Кравченко

Лариса Мурович

Перший нічліг

Перша ніч налилась до останку,
Всі краплини до самого дна.
Влаштували ми свою землянку
Без тепла, уюту і вікна.

Як незвані гості в чужій гаврі
Вся сім'я тиснулась у куті,
І ввижалася циганка Мавра,
Що з зіллям зблудила на путі.

Мов фата-моргана степ далекий
Рідна хата і ясна черінь,
Обважніли крила у лелеки
І зловіщо хижа просторінь.

Чорна ніч кругом тулила рядна,
Щоб темніше стало на душі —
Чи людина хоч одна порядна
Десь на світі нас згадає всіх?

Бо, як холодом пройме до кості
І заскигнуть голос чаєнят
В унісон із ним до високості
Вовча музика вторить поряд.

Ти у скорчі лютої зневіри
Не доглянеш правди вже ніде —
Там Вітчизні кров всю п'ять вампіри,
Тут недоля в прірву заведе!

ДО ПОВІСТІ "АННИЧКА"

В попередньому числі "Промінь" був вміщений уривок з **недрукованої** ще повісті під з. "Анничка". В реченні під заголовком зайшла якраз прикра похибка і замість **недрукованої** появилось передрукованої.

Авторкою повісті є пані Стефанія Пауш, теперішня секретарка Союзу Українок Канади. Живе в Едмонтоні. До своїх літературних праць вона ставиться досить критично і скромно. Літературні спроби Стефанії Пауш треба вважати надійними. В уривку повісті "Анничка" змальовано щиро-народний побут з життя українського народу в Канаді, що живе багатою культурою привезеною з рідної Землі.

Редакція

РОКСОЛЯНИ

Коли історики західного світу пишуть про український народ, вони звичайно починають від заснування в IX столітті Київської держави варягами, докладно з'ясовують її розвиток і остаточний упадок перед нападами татарських племен. Але історія переважно мовчить про попередні століття, характеризуючи їх як часи невгамованого переселення мандрівних народів — скитів, алянів, сарматів та інших. Тому існує враження, що в тих часах не було сталого поселення чи то організованого життя на українських теренах. Правда, можна знайти деякі згадки в ранніх списувань східних істориків та хроніків — арабських, візантійських, грецьких, українських — про “роксолянів”, які жили на Причорномор'ю й Приозівському побережжі. Але докладного пояснення про їхню історію, культуру, географію майже не було аж до сучасних часів, коли з'явилася в Америці в 1957-у році, історична монографія Володимира Січинського, під назвою “Роксоляни”.

Монографія “Роксоляни” намагається зібрати до купи все те, що є документовано про роксолянів від першого згадування в історії грецьким істориком, Геродотом, в IV столітті до Народження Христа, до зруйнування їхньої держави гунами в 375-у році по Народженні Христа. Вона базується на історичних, археологічних і філологічних знахідках автора Січинського в протязі кількадесяти літ дослідження.

Роксоляни, правдоподібно, походили з іранської галузі індоевропейської групи народів, які первісно займали закавказькі землі між Чорним і Каспійським морями. Емігруючи звідти, вони оселилися на північному Причорномор'і й Кримському півострові. Сторіччями вони були сусідами грецьких (Понтійських) селищ, воювали проти них, торгували з ними, запозичали їхньої культури, й прийняли від них християнську православну віру. Археологія твердить, що вони були споріднені з алянами, про яких історія дещо більше знає.

Як вже було згадано, Геродот пише про роксолян в IV-ім столітті до Нар. Христа. Страбон, грецький історик і географ в першій сторіччі по Христі говорить про роксолян на Приозівському побережжі поміж Дніпром і Доном, і описує про бій між грецькими фалангами, під проводом грека Мітрідата, й роксолянами. Пліній Другий, римський географ в другій століт-

ті по Христі, пише про надгробну плиту часів Веспасіяна, на якій відкрито напис про зворот римлянами роксолянських заложників. Тацит, (55-177 по Хр.) римський історик, оповідає про напад роксолянами на римську кріпость в східній частині римської імперії. Рівночасно Тацит згадує, що ці самі роксоляни воювали, як союзники римлян, проти варварських племен, що грозили римській імперії зі сходу. Птолемей (100-178 по Хр.) грецький географ, на мапі світу, яка була підставою географії світу аж до XVII ст., зазначає Приозів'я тереном оселена роксолянами.

З'єднування в одно увесь історичний доказує, що роксоляни замешкували сучасні українські землі ще від другого сторіччя до Над. Хр. Також, що вони були досить численні й сильні грожити великим військом (50,000 во-яків) грекам, римлянам і готам. Роксоляни, як союзники гуна Аттили, брали участь в навалі в римську імперію аж до самого Риму. По видаленню гунських орд з римської держави, частина роксолян залишилася в південній провінції Франції й від них походить назва тієї провінції Russolon. На жаль, ті самі гунни, що плундрували Рим, знищили також і державу роксолян. Навали гунів з монголії витиснули роксолян на всі сторони — на південний схід на Кубань і до долин і проваль Кавказьких гір, на північ до лісо-степу поміж Доном і Дінцем, де вони змішалися зі слов'янами, які знаходилися там, на північний захід де разом з готами оселилися в Ругії (в східній Німеччині) та на Балтійському Помор'ї.

Помимо того, що роксоляни, як держава, була розбита гунами, і багато із роксолянського населення було вирізано або забрано в полон, історики догадуються, що роксоляни, по відході гунів, знову зайняли свої первісні терени, і разом зі слов'янами почали закладати основи нової культури — переважно слов'янської з певними впливами давнішої роксолянської культури.

Історики і в середновіччі пишуть про роксолян, але цікавий факт, відомий всьому європейському світові, є той що, ці “роксоляни” безумовно українці. Наприклад, в XII ст. пише данський історик, Саксо Граматікус, про русів, рутенців, роксолян, неначи б вони були один і той самий народ. Петро Могила, київський Мит-

ОЛЕНА ПЧІЛКА — ЗІРКА УКРАЇНСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ

В червні припадають роковини народження Олени Пчілки, великої української громадянки, письменниці і матері Лесі Українки.

Олена Пчілка це одна з найбільш маркантних жіночих постатей кінця минулого століття і початку цього. Вона положила великі заслуги на полі українства у багатьох ділянках.

Ми дозволили собі помістити працю Л. Дражевської, дійсного члена УВАН у ЗДА., яка дуже цікаво висвітлює життєвий шлях Олени Пчілки і одухотворила її образ, змалювавши, не лише зовнішній світ, але дала глибоку аналізу духового світу Олени Пчілки. Праця читається легко, захоплює і викликає глибокі враження.

Працю, що поміщуємо пониже передруковуємо з книжки "Визначні жінки України" видання ОУЖ в 1950 році.

Редакція

"Піти в рай" — зветься їти гуляти на високий берег Дністра, на Шаргородську гору, ми-

рополит в першій половині XVII-го ст. вживає слова "Православні роксоляни" і "роксолянська церква" в урядових документах, очевидно маючи на думці український народ та українську православну церкву. Гетьман Хмельницький та Виговський, в тому самому столітті розуміли "Україна" під словом "Роксоляна", коли вони вели переговори з Карлом XII, королем шведським, відносно до прав і привілеїв народу тієї країни. Один з перших панегіриків у честь Івана Мазепи має назву "Муза Роксолянська". Отже не "Муза Руська" і не "Муза Українська", а саме "Муза Роксолянська", що свідчить про двотисячну українську традицію й державну та культурну тяглість.¹⁾

В підсумованні, дослідження В. Січинського наводять докази, що роксоляни, як народ, були відомі на українських теренах від II століття до Нар. Хр., аж до 375 року по Нар. Хр, що історія роксолян "має свою тяглість, послідовність, дає багато прикладів героїчності та високого рівня моралі"²⁾, що роксоляни були добули високої матеріальної та духової культури... А саме, що роксоляни, автохтони української землі, стали основою і джерелом для створення українського народу, його державності й культури X-XIII ст., з центром у Києві.³⁾

В. Косташ

1, 2, 3 — Роксоляна В. Січинського

луватися широким краєвидом, ярами з різнокольоровими глинами, збирати кременці.

"Ходять у рай" Олеся й бабуня.

Олесі — 7, бабуні — 70. Поволі йде бабуня, ноги старі вже. Очі молоді, сірі. Бабуся сидить, дивиться на широку Дністрову долину. Олеся збирає кременці чудернацькі — набрала цілу отару, бо кожний кременець на якусь тваринку схожий.

Потім бере бабуня Олеся за ручку, ідуть по хатах. Бабуня перемальовує малюнки в селянських хатах; багаті подільські орнаменти на печах, коло вікон. Дома сидить бабуня за письмовим столом, читає, перемальовує орнаменти. Тихий захід довгого трудового життя. Сиве волосся, гострі очі. Олеся грається тихенько коло бабуні.

Студенти, учні і вчителі приходять з навколишніх сіл до Могильова-Подільського поговорити з Оленою Пчілкою — Ольгою Петрівною Косач, порадитися, показати свої вірші. Вся українська інтелігенція — і стара нечисленна, і нова — революцією народжена і з сіл піднята — знає Олену Пчілку. Всі читали книжки, що вона написала, видала, переклала, бачили візерунки, що вона зібрала, знають часописи, що вона редагувала, чули про її діяльність, з побожною ставляться до матері найбільшої української поетки покійної Лесі Українки.

... Захід життя. На портреті, намальованому за три роки до смерті малярем Красицьким, сидить у кріслі стара жінка з гострим поглядом, правильними рисами обличчя. На портретах з молодих років — вродлива молодиця в українському вбранні, або вишукана пані з льонами у старовинній мережаній сукні.

Жила 81 рік. Працювала все життя: виховувала дітей і онуків, писала й перекладала, редагувала, збирала українські етнографічні матеріали і опрацювала науково. Була яскравим носієм українського відродження і живою людиною: любила природу, музику, співи, квіти, театр, дітей, веселе товариство, гарні книжки, змолodu любила танцювати, гарно одягатись. Була різнобічно обдарована: писала оповідання, вірші, статті, наукові розвідки, була одним з творців української літературної мови, грала в театрі, малювала, побудувала будинок за влас-

ним проектом, з любов'ю і успіхом вирощувала квіти й овочі.

Була яскравою зіркою в сузір'ї талановитої української інтелігенції: прятелювала з Лисенком, Старицьким, Нечуєм-Левицьким. Як магнет притягала молодших — Коцюбинського, Олеса, Франка. Змолоду й до старости була ідейно-принципова, рішуча, активна, працьовита.

Перші роки життя

100 років минуло 30-го червня 1949-го року з дня народження Олени Пчілки.

1849 рік. Серце мальовничої Полтавщини — Гадяче. Тихий прозорий Псьол, луки й ліси навколо провінційного містечка.

В будинку, соломою критім, живе гадяцький поміщик Петро Якимович Драгоманів. Колись він був блискучим петербурзьким урядовцем — скінчив аристократичне "Училище Правоведення", обертася серед столичної молоді, писав вірші, потім був юристом у Міністерстві Закордонних Справ. Брат його був блискучим військовим.

Ідеї французької революції віють у холодний російський столиці. Брати Драгоманови свободолюбні; демократично настроєні. Яків гине в Сибіру, бо замішаний у повстанні декабристів. Петро йде у відставку, рве старі зв'язки і приносить до рідного Гадячого свої вільнолюбні настрої.

Петербурзький аристократ і поет одружується з хutorяночкою Єлизаветою Цяцькою, яка ледве вміє читати, перебудовує садибу. Тесть привозить з "Цяччиного Хутора" кілька вуликів, іде тихе патріярхальне життя. Вільнолюбні ідеї панують у обійсті Драгоманових, і кріпаки живуть з господарями, як члени родини, але місцеве дворянство не допускає Драгоманова до служби.

П'ятеро дітей Драгоманових ростуть у гадяцькій садибі. Серед них Михайло — майбутній український політичний діяч і Ольга — майбутня українська письменниця і діячка. Господарством клопочеться мати, а батько все за книжками, хіба що мати попрохає поїхати глянути, чи добре з сіном пораяться — тоді він їде за дві верстви на хутір і дітей з собою бере.

Двірська челядь, гадяцька людність оточує дітей, українська пісня, приказка, народня обрядність. Любили розповідати сни і відгадувати їх. Мати майа гарний голос, співала як шила.

Олена Пчілка

Батько сам учив дітей, прищеплював їм гарні смаки, читав кращих російських авторів. Українські нечисленні видання не доходили до Гадячого. З раннього дитинства знали діти Пушкіна, Лермонтова, Гоголя.

Олена Пчілка пише в своїй біографії:

"На весь вік зосталось у мене враження від того, як батько читав мені, дівчаткові, перший раз Гоголевого "Тараса Бульбу": тато покликав мене під яблуню і почав читати. Здається ті яскраві малюнки чудового твору вкувалися з одного разу навіки мені в пам'ять".

Так росли діти: українська стихія і кращі зразки чужої літератури. Міцна любов до свого, але й розвинений літературний смак, широка освіта.

Батькові завдячують Михайло Драгоманів і Олена Пчілка широту своїх поглядів, розвинені інтелектуальні інтереси, свободолюбство, гуманізм.

Материним пісням, оповіданням баби-Лизавети, українському Гадячому завдячують Михайло Драгоманів і Олена Пчілка свою стихійну любов до України й української культури, свою відданість українській ідеї.

Шкільні роки

З двох сестер Оля виділяється здібностями і любов'ю до читання, до гарних віршів.

Батько вирішує не віддавати її до гадяцького пансіону, де вчилася старша сестра з іншими провінційними панночками, він хоче відіслати Ольгу десь до великого міста, може на-

віль до Петербургу. Батько пише заяви в різні міста, наказує Олі молитися, щоб її прийняли в науку до аристократичного петербурзького Смольного Інституту, Оля б'є поклони і тихо-ньо молиться:

“Боже милостивий, Боженку мій, зроби так, щоб мене не прийняли”, і Олю до жодного “Інституту Шляхетних Дівчат” не прийняли.

Тим часом старший брат Михайло вступив до Київського Університету. Приїжджав на Різдво додому. Топили соломою груби і слухали, — не наслухалися оповідань про Київ, про студентське життя, про новий громадський рух, що саме тоді, в 60-их роках, народжувався.

Смерть батька була першою трагедією в житті Ольги. То було влітку 1860 року, а на наступне Різдво знову приїхав студент Михайло і сказав, що крайня пора почати Олі серйозну науку.

Всі домашні уболівали, що бідна дитина їде серед зими в далеку дорогу, але зразу після Водохреща загорнули Олю в кожухи і посадили поруч із братом у санки.

Пізненько увечері 4-го дня побачили лавру, а ще пізніше замерзлі мандрівники одігрівалися у теплій Київській квартирі.

“Кіт у чоботях” — сказали на Олю. А була вона взута в гарні оксамитні чобітки.

Пансіон Нельговської, де вчилася Ольга Драгоманова, був однією з кращих учбових установ свого часу. Славний лікар і педагог Пірогов викладав природознавство і фізику, історію читав Михайло Драгоманів. Досконало

вчили німецької та французької мови.

Свята проводила Ольга в родині брата, який одружився в 1863 році. Там зустрічалася вона з передовою українською інтелігенцією. Багато читала.

Як не парадоксально, а перше оповідання Ольги Драгоманової-Косач — Олени Пчілки — було надруковане німецькою мовою. В 1866 р. загадав учитель німецької мови написати гумористичне оповідання на довільну тему. Ольга старанно виконала завдання. Вийшло таке миле оповідання про пригоди панночки та її капелюха на Дніпрі, що німець умістив його в німецький журнал, а сімнадцятирічній авторці наговорив багато компліментів, радив і далі писати.

Весною 1869 року Ольга Драгоманова закінчила пансіон.

Етнографічні захоплення

Провінційальна волинська шляхта любить потанцювати. Загорнуті в кожухи і ведмежі шуби з'їжджаються в санках панночки і пані з навколишніх маєтків до Звягля, приїжджають міські урядовці: а ще більше розваги, коли поблизу стоїть полк і на балю золотом виблискують мундтури старшин.

Гримить полкова музика, кружляють пари. В душний залі мішаються російська, польська, французька мови.

Любить потанцювати і молода пані Косач, дружина звягельського урядовця Петра Антоновича Косача. Струнка і гарна на вроду Ольга Петрівна — великі сірі очі, чорне волосся, м'яке слов'янське обличчя.

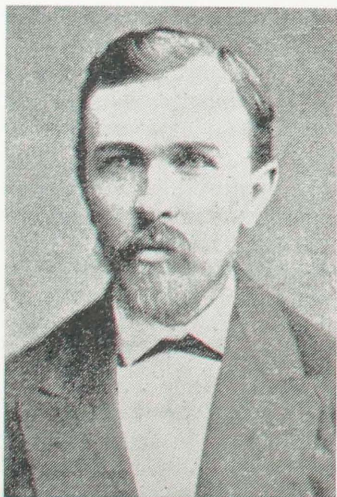
Крутять у вальсах і кадрилих елегантну красуню, але потім гості не можуть утриматися, щоб між собою не висловити здивування щодо деяких звичок і нахилів пані Косач:

“Подумайте! В хаті говорять хлопською мовою! Так, так пані Косач з чоловіком і дітьми говорить по-хлопському”.

“Пані Косач знову була у хлопському убранні! І хусткою пов'язалась!”

“А її діточки тільки по хлопському говорять і одягнені у волинські свиточки. . .”

Дійсно, Ольга Петрівна постійно вживає української мови. Дитячі роки в Гадячому — серці Полтавщини, юнацькі — серед київської української інтелігенції, в 19 років одруження з молодим українським шляхтичем — Петром Косачем. З ним познайомилась в українському київському товаристві і в 1869 році переїхала на Волинь, бо пан Косач дістав у Звяглі посаду.

Петро Антонович Косач

В ті роки — 60-ті — 70-ті минулого століття — українська інтелігенція, доти зрусифікована або спольщена, поступово “знаходила Україну”, а насамперед вияви її національної окремішності: мову, пісні, вишивки.

Ще був живий у пам’яті живих свідків геніальний селюк Тарас Шевченко, якого раз бачив і сам пан Косач, ще заходила до Косачів його невдала любов — Лукерія. Прокидалися романтичні настрої щодо української історії. Інтелігенти любили послухати кобзарів, пані любили ходити в українських убраннях. Соціальні і державно-національні ідеї мало в кого були ясно окреслені, більше було сантиментів, аніж концепцій, проте всі адепти українського відродження — вчителі, артисти студенти — вважали своїм обов’язком збирати етнографічні матеріали: пісні, думи, приказки, вишивки.

Ще точилися дискусії — чи можна писати українською мовою наукові твори, чи повинна вона лишатися тільки “для хатнього вжитку”.

Ольга Петрівна Косач не ламає собі голову над соціальними конфліктами. Вона стихійна українка, вона гаряча людина, вона жива дочка свого часу — і все своє єство ставить на службу українського відродження.

В своїй автобіографії Ольга Петрівна написала так:

“Ще в гурті брата Михайла я захопилась етнографією. Цей нахил до записів етнографічних я привезла з собою у Звягель. Та який багатий ґрунт я знайшла на Волині!

Вся ця країна, а надто Звягельщина, мене чарувала. Мова волиняків мені здавалась розкішною, чарівною. Правда, були особливості, відмінні від моєї рідної Полтавщини, але це мені особливо подобалось. Вишивки — непочатий край!”

Робота “Український орнамент” з’явилась друком під псевдонімом Олени Пчілки в 1876 році. В ній зібрані кращі зразки волинських вишивок, вона й досі є одна з кращих праць в цій галузі. . .

Дружина “єво превосходительства” не відмовляється потанцювати у веселому товаристві, вона сміється з знайомих курсисток, що ходять стрижені і підкреслено просто вдягнені — вона надто любить життя, щоб не використовувати всіх його малих радощів.

Революційні ідеї далекі їй. У патріархальному Гадячому вона не бачила гострих соціальних протиріч. Всі дружньо жили на обійсті Дра-

Леся і Михайлик, старші діти Олени Пчілки

гоманових. Ольга Косач не згідна з революціонерами-народовольцями, що перевдягаються в селянську одежу і йдуть “пропагувати серед народу”. Вона виросла серед народу, думає, що знає його, і їй не треба підроблятися, щоб заслужити довір’я.

До неї ходить бабуся Коржинська — ходячий збірник усяких народніх переказів. Два лірники сидять у панській хаті і співають своїх пісень.

Невеличкий гурток українців об’єднується коло Ольги Петрівни, і їм щастить видати кілька українських книжок. Ще в 1869 році двадцятирічна пані Косач кладе у Звяглі початок Громадської бібліотеки з самих українських книжок.

Діти Олени Пчілки

Одна пані розповідала Ользі Петрівні:

“Якось весною проходила я мимо Вашої домівки. Я ще не знала ваших дітей. Бачу в садочку проходиться двоє діток в українському убранні: дівчинка-волинянка, хлопчик обстрижений ніби по простому і теж у волинській свиточці, вишитій на волинський зразок. Це мене здивувало. Я стала прислухатися, що ті діти

говорять між собою. Коли це дівчинка обізвалась до хлопчика:

“Чуєш, як півник співає?”

“Що це таке? говорять теж по-хлопському!”

То були старші діти Ольги Петрівни — Михайло і Леся, їх убрання були даниною маминим захопленням етнографією.

В своїй автобіографії Ольга Петрівна пише:

“Головне моє завдання було — виховати Лесю і Михайла. До шкіл діти нікуди не їздили. Мені тоді здавалось, що школа зразу ж зруйнує моє змагання виховати дітей в українській мові. Це був даремний страх, бо потім я побачила, що коли дітей добре вправлено в українській мові, то школа того не руйнує. . .”

Діти знаходили товариство серед сусідніх дітей. З великою охотою читали Кулішеві твори, оповідання Марка Вовчка, “Пана Твардовського” — Гулака Артемовського. Великим вкладом були Андерсенові казки у перекладі Старицького і сербські казки в його ж перекладі. Ольга Петрівна і сама перекладала для дітей, приготувала збірничок “Українським дітям”. Леся і Михась і собі сиділи коло мамі, перекладали, писали власні твори: сестра — вірші, брат — прозу.

Злі язики говорили про Ольгу Петрівну, що вона дітям солодкого не дасть, поки вірша не напишуть, але чого злі язики не скажуть! На-впаки, діти її згадують, що вона любила повторювати: “Не угашайте духа дітей”. І навіть вірша написала:

“Тішся, дитино, поки маленька,

Ти ж бо живеш на весні. . .”

До дітей же була дуже уважна — розповідала їм вірші й казки, які сама вигадувала. Не любила російських дитячих журналів, казала, що вони “сюсюкають” з дітьми. Передплачувала для дітей юнацькі журнали — “По морю і суше” та “Мір приключеній”. Знайомила їх з західною літературою.

З малої Лесі виросла найбільша українська поетка — Леся Українка, яка уважній матері завдячує ранній спалах свого яскравого таланту.

Народження в 1877 році ще однієї дочки Ольги не перешкодило літературним заняттям Ольги Петрівни. Вона виготовала до друку збірник перекладів Гоголя і написала передмову, де висловила свої погляди на українську літературну мову. Щодо мови, то Ольга Петрівна була новаторкою і сміливо творила нові слова, яких досі бракувало в літературній мові. Її та

Старицького називали ковалями за таку звичку.

В 1882 році народилась дочка Оксана, в 1884 — син Микола і в 1888 році найменша — Ізидора, яку Ольга Петрівна називала “моя красуня” із якою жила останні роки життя. Двоє старших рано померли: Михайло, що став талановитим фізиком і в 34 роки професором, помер в 1903 році від випадкової хвороби, Леся померла в 1913 році. Двоє дітей після революції опинилися на чужині.

Батьківщина “Лісовій пісні”

До маєтку Колодяжного родина Косачів переїхала в 1880 році і жила до 1900, лише деякі зими проводили в Києві і взагалі були там наїздами, тримали зв'язок з культурним життям.

Шість верстов до міста Ковеля, а навколо справжня Волинь: тихі лісові озера, темно-зелені, аж чорні, яскраво-зелені трясовини, густі ліси, лісові тумани. . . Тут завжди вогко, яскравозелено, зелень не вигорає до кінця літа — завжди соковита, рясна яснозелена.

Полісся. Трясовиння. Запрягають лінійку, їдуть за 4 верстви купатися на тихе озеро. Старша дочка — підліток Леся — змалює потім тихі озера і колодяженський ліс у безсмертній “Лісовій пісні”. Лагідних сумірних волиняків-лісовиків, що серед них жила родина Косачів, обезсмертить вона в образах Лукаша і дядька Лева.

Ліс підходить до садиби Косачів — густим гаєм з берез, дубів, клену, залазить у межі садиби. Ольга Петрівна любить землю — сама садить дерева, квіти, ягоди. Діти — перші помічники. Михась все вигадує якісь витівки у розміщенні дерев, Ольга відає квітниками. Посадили півонії, лілії, буйно розрісся бузок, жасмин, улаштували альтанки і обсадили їх в'юнкими квітами: все рясно росте на вогкій Волині.

А ягоди які! Ольга Петрівна виписує найрізноманітніші гатунки, сама розплановує садок, садить. Чорні порічки виростають, як дрібний виноград, а які полуниці, дерен (кизил), морелі! Навіть персики садили і на зиму загортали від волинських морозів.

Улітку Ольга Петрівна варить варення — так щоб на цілу зиму вистачило і в Колодяжному, і в Києві, бо згодом Ольга Петрівна з старшими дітьми їхала до Києва, а мала Дора лишалася з батьком у Колодяжному, і він сам учив її читати. Був теж поетичною натурою і замість букваря учив дітей читати по “Майській ночі” Гоголя в українському перекладі дружини.

(Докінчення в ч. 7.)

Our English Section

Olenka Negrych

MAN'S GIFT OF TONGUE...

The basic elements which constitute the human way of life appear to be obvious and simple when viewed superficially, and are accepted without thought and appreciation just as the very air breathe. It is only when their functioning is impaired that we realize how utterly helpless we are without them.

One of such indispensable contributions towards our well-being is the medium of communication, our language. As children we master it exceptionally quickly without any conscious effort on our part. From the very moment we are able to utter our first word, language becomes our chief means of communication with our surroundings, and continues to be our obedient servant throughout life.

Although ordinarily taken for granted, this phenomenon which assists man to understand and be understood, intrigued primitive and early thinkers who already had noticed the dynamic power of language. In order to explain it, they attributed mystic and Divine qualities to it. And their guess was not too far fetched, for how else can man's wondrous faculty transmitting intangible ideas and his deepest feelings into intelligible sounds be explained?

As ages rolled on and cultures with languages of their own emerged, man's gift of tongue likewise expanded, making each language richer in words and expression of ideas. Writers emerged on this path of man's intellectual development and progress, leaving concrete pictures of their feelings and experiences within their cultural surroundings for the generations to come.

With the development of transportation and trade, man was faced with a problem which stemmed from his use of verbal sounds as a means of communication. He found that the sounds made by strangers were meaningless utterings to him. He was faced with the necessity of learning the stranger's language in order to communicate with him. This was the beginning of a problem which faces man to the present day.

This discovery no doubt confounded early man who was acquainted with only one way of uttering his demands, prayers, and joys. But it

also made him think; it forced him to learn and understand. It also made those early thinkers realize that they differed from other men who lived midst surroundings different from their own. It made them see that since the strangers spoke differently, their way of life must be different from that of their own group. This was the first step towards realizing that they were intrinsic members of their own group, bound by common physical surroundings, language, and consequently, culture.

Man's infinite capacity for creating new words for the same objects and ideas became an invaluable asset in studying human history by tracing the evolution of linguistic families. A definite language became peculiar to a people showing their history in literature and folklore. It became the commenting base binding a group of people into a national unit.

The Ukrainians, regardless where they find themselves at present, are naturally interested in the language they developed. Since our language is a pathway into our past and into our future as a people, it is well to enumerate the various reasons why it is the most valuable possession we have.

There is no other factor which binds the Ukrainian people so closely and so firmly together as their common language. In fact, it is almost synonymous with "nationality". Providing a common basis of communication and understanding, it sets a clear differentiating mark between us and the other peoples. This common ground of understanding further paves a way for common worship, folklore, music, and literature. It is the solid framework of the Ukrainian culture, giving it the strength to stand unaided amongst the cultures of the world.

Their language is further invaluable to the Ukrainian people in that it is the spark of Ukrainian life itself. Killing it would have disastrous consequences for the Ukrainian people. They would cease to exist as a separate national entity.

The value, the importance of knowing the Ukrainian language has not diminished in Canada. In fact, the necessity to preserve it is the most important problem before us today. Being the lifeblood of our culture it continues to be the

most obvious mark of our nationality. It continues to be the boundless source of spiritual strength for the further development of our culture on the Canadian soil.

Besides these purely cultural motives for fostering our language in Canada, we must not overlook the immediate personal gains achieved by learning the Ukrainian language.

We all can appreciate the fact that a knowledge of more than one language is a sign of a positive intellectual achievement. It gives the bilingual individual definite advantages over the unilingual person who stands linguistically on the same level with the most primitive races who have not had the opportunity to be exposed to the other languages of the world.

Our institutions of higher learning, the universities, demand a knowledge of more than one language before granting an academic degree. In contrast with the older European institutions of learning, where a study of both Greek and Latin, in addition to at least two modern languages was a basic prerequisite of an educated person, we now are more concerned with the immediate problems that the study of languages will help to meet. With our modern means of travel and communication ever decreasing the gap in space and time between various parts of the world, the need of even a superficial acquaintance with a second language at one's command is pressing and unavoidable.

No one can appreciate languages more fully than a person already well acquainted with at least two languages. We already have noted that a language, being the basic of a specific culture, is the key which opens the door to its own culture, giving the individual an opportunity to view it with the clarity not achieved by one wishing to study the particular culture through translators and interpreters. The stranger now is able to delve into the literature of the people and thus look into their very soul. This infinitely enriches the life of this fortunate beholder who by comparing the two cultures at his command, obtains a fuller view of the human spirit.

The Ukrainians in Canada are in a particularly advantageous position in that they are simultaneously exposed to two cultures. The influence of their native Ukrainian language and culture at home and the English language with the Anglo-Saxon culture at school gives the Ukrainians the raw material for thinking, comparing

and appreciating. This study no doubt evokes pride in their Ukrainian heritage and an appreciation of the vast cultural achievements of the Ukrainian people in spite of continuous oppression and strife, as well as a desire to see the Ukrainians create free and unhampered, like the more fortunate peoples of the world.

And then there is the personal advantage of knowing another language. In numerous situations interpreters are in demand and are highly appreciated. This is not only beneficial to the person concerned but also to his immediate surroundings. This all boils down to the fact that a knowledge of another language besides the official English is highly desirable in this country.

Most of the languages today could be divided into several groups, or linguistic families. Since the languages in each group evolved from the same mother language, and have many basic roots and words in common, a knowledge of one representative language is of great assistance in learning another language from the same family. Just as the existing five Romance languages are more easily mastered by an individual who is acquainted with the mother language, Latin, or any one of them, thus, any one of the twelve existing Slavic languages should be more comprehensible if one knows one of them, which in this case is Ukrainian. This is important to remember today, when a knowledge of another Slavic language, Russian, is becoming increasingly more necessary.

Achieving a fluent command of a language is an exceptional achievement indeed. Anyone who has ever studied a foreign language appreciates the time and hard work required before the basic grammatical rules and words alone are learned. Fully mastering a foreign language requires just as much perseverance and practice as mastering a new subject, trade, or art.

Little did our forefathers in the early dawn of history realize that their simple utterings should develop into hundreds of languages, each highly specialized, and capable of expressing not only man's daily needs but his innermost feeling in a way which can be surpassed only by the language of silence. Little did the early man realize that his means of communication should one day become the foundation of man's spiritual life and achievement, and an indispensable heritage his posterity will value above all things on earth.

НА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ

Роля учителя перших класів народної школи не є легка. Бути добрим учителем народної школи — треба далеко глибших знань, як це було передбачено в програмах фахових учительських семінарій країн бувшої Австро-угорської імперії. Виняток робила і даліше робить Німеччина. Програма учительських семінарій в цій країні мало чим відрізняється від інших середніх шкіл, а найбільше звертається увагу на фахові предмети, як: педагогіку, методику, дидактику, психологію та логіку. Добрим досвідченим педагогом буде той, хто по закінченні школи буде пильно студіювати педагогічну літературу не лише в своїй мові, але і в інших мовах і цілий час слідкуватиме за душевними якостями своїх учнів.

Та є між нашим народом багато пересічно освічених батьків, які думають, що знаючи досить добре духовий стан своїх дітей — можуть їх краще вчити, як чужі їхнім дітям учителі. Трапляються часто випадки, що деякі учителі-фахівці зле оцінюють духові якості своїх учнів і через те калічать їх на ціле їхнє життя. На доказ сказаного наведу один маркантний приклад, який трапився мені в часі моєї учительської праці з попередніх часів.

Шановному читачеві цих рядків тяжко повірити, що цілком нормальний і здібний хлопець, який перейшов початки науки в свого батька, а потім по черзі в трьох учителів-фахівців — на восьмому році життя не був прийнятий до народної школи, бо попередні учителі узнали його

за умово хворого ідіота.

Тавро такого ідіота носив у своїм шкільнім віці теперішній інженер агрономії Микола Фотій з Нових-Мамаївців, Буковина, що десь тепер живе в Румунії.

У громадського листоноша, покійного Прокопа Фотія, його самотній син Микола вже на п'ятім році свого віку проявляв велику охоту до науки. І недиво, бо батько, що закінчив народну школу — витримав іспит при поштовім уряді і став листоношем, а вуйко Миколи, Трифон Фотій, закінчив з відзначенням учительську семінарію в Чернівцях, а потім — зложив віділовий іспит. Та коли Миколі сповнилося п'ять років, саме в тому часі Буковину зайняли Москалі. Всі учителі і учительки покинули село, тому навчання хлопця перебрав батько. Та Прокіп Фотій цілими днями був зайнятий службою, а вечорами і ночами, разом зі своєю жінкою, працював на полі. Знаходив батько хвилини вільного часу в неділю та великі свята і учив свого сина. Зразу ішла їм наука легко, а батько не раз навіть хвалився перед сусідами, що він скорше і ліпше навчить свого сина, бо він його, прецінь, краще знає, як чужий учитель. Але батько не уважав на вік свого сина учня і вимагав від дитини все більших і більших успіхів. А коли учень не міг відповісти, батько дуже сердився, бо був нервовий і починав сина карати. Пізніше приходило до катування, бо батько уважав, що хлопець неслухняний. Та найбільше терпіла на тім бідна мати, бо сама неписьменна і не могла своїм лагідним способом по-

яснити дитині того, що хлопець не розумів.

Та згодом москалів прогнали з Буковини. Повернулися у село учительки і один учитель І. К., що не служив при війську. Цей учитель був знаний у селі із-за своєї строгости. На думку Прокопа, ніхто інший, як І. К. зможе направити ледачого. Батько, передаючи сінка учителеві, наказав строго обходитися з хлопцем.

Почав Микола ходити на науку. Але помімо всіх засобів, що їх уживав цей строгий учитель, помімо різних кар, яких уживав, успіхів не було.

Скінчилося на тому, що хлопець за ніяку ціну не хотів іти до школи. Учитель І. К. заявив батькові, що його син зовсім хворий на умі. Батько повірив у слова учителя і перестав піклуватися про хлопця. Зате мама не могла погодитися з думкою, щоб її самотній син не став паном, хоч би таким, як батько (листоношою), або як вуйко Трифон — професором. Вона, не кажучи ні словечка чоловікові, подалася до пані учительки М. К., що подібно, як і Фотій, попри службу в школі господарила та скуповувала поле. І хоч бідна мати обдаровувала хлопця, хоч йому говорила, що пані учителька добра, — та хлопець і тут не хотів учитися, а вчителька, нічого не можучи зробити — відправила хлопця додому.

Пізніше повела мама Миколу до іншої учительки Н. Г., але й у цієї учительки, помімо її великих старань, він довго не залишився.

При кінці 1918 р. війна скінчилася. Повернулися в село учителі. В школі, по чотирьох-

літній перерві почалася праця. Директор школи переводив запис дітей. Привела й пані Фотієва свого Миколу до запису, але на її здивування директор не прийняв її сінка, бо, мовляв, хлопець умово хворий. Тепер вже всяка надія у батьків зробити зі свого сина пана — розвіялася. Всі діти ходять до школи, хоч їхні батьки неписьменні, а син-одинак листоноша до школи не прийнятий. Для хлопця настали гіркі часи. Батьки цілими днями за працю поза домом, а Микола мов вязень сидить запертий і не сміє вийти з хати.

В таких, майже напівздічлїм стані побачив я перший раз цього хлопця, коли був призначений учителем школи в Нових Мамаївцях. Замешкав я сам, без родини, в хаті Прокопа Фотія. Микола, фізично добре розвинутий хлопець, сидів завжди лише в сорочці на печі, за горном. Та коли я побачив в шкільнім віці хлопця — запитав мами, чому не віддали його до школи. Зі сльозами на очах розказала мені бідна мати цілу історію про хлопця, як він вже на 5-тім році життя рвався до науки, як зразу добре вчився в свого батька, а пізніше (напевно через уроки!) не захотів учитися, за що часто був караний батьком. Пізніше дали хлопця аж до трьох учителів, але всі в один голос говорили, що "хлопець хворий на голову" і через це й пізніше його не прийняли до школи. Ми цілу надію покладали, аби післати до школи в місто, аби не бідував так, як ми. А тут трапилося таке нещастя! Краще було б нам його поховати, як дивитися на дурного хлопця.

Провіривши все сказане мамою про хлопця і знайшовши, що є правдиве, я випитав маму, чи хлопець бува не хворів на тяжкі хвороби, тиф і інші, чи мама не заспокоювала малу дитину, додаючи в молока маківок, як це роблять нерозумно по селах. Показалося, що хлопець не мав ніяких тяжких недуг і мама не вживала маківок, хоч її хлопець не завжди був спокійний. Далше я устійнив і те, що батьки не вживають алкоголічних напїтків, всі є цілком здорові люди. Дуже загадочним мені було лише те, що хлопець ніколи не хотів від мене взяти щонебудь з ласощів чи забавок, а в своїм дикім погляді на мене скидався дійсно на несповна розуму. Та я не переставав цікавитися ним. Приносив йому різні гостинці, ласощі, забавки, образки, та Микола, хоч жадібно на них дивився, але з моїх рук безпосередньо ніколи нічого не брав. Мама відбирала і подавала Миколі. Це все я робив на те, аби хлопця освоїти.

Настала осїь. Упав перший сніг. Перед вікнами на подвірї появился перший лід. Я сказав хлопцеві, що буду ховзатись на льоду. Показалося, що хлопець лише в хаті від мене скривався, а коли я виходив на двір — він пильно слїдував за мною, стоячи у вікні. Я порадив мамі, аби дозволила хлопцеві виходити до мене, на двір. Мама дозволила. Хлопець вистоював у маминих чоботях і в довгїм кожусі біля порога і пильно дивився, що я роблю. Я став робити гринджоли (санчата) і закликав Миколу, аби спускався разом зі мною. Хлопець довго вагався, а вкінці

пішов. Пізніше почав я з ним ліпити снігову бабу. Микола освоївся. Робив мені різні прислуги, приносив з хати вугілля, патички на зуби, сніг на бабу і інше. Я переконався, що хлопець цілком нормальний. Ми стали добрими друзями. Треба було здобути у мами дозволу на рисування вугіллям на стїнах хати і оборогів. Почалися різні вправи рисунків. А пізніше рисували ми з букваря, хоч Микола на погляд букваря попадав у первісний дикий стан. Коли батьки побачили, що хлопець освоївся, почав малювати, слухати моїх вказок — змінили своє відношення до хлопця, дали йому волю, а я цілими годинами займався хлопцем і переконався, що хлопець цілком нормальний. Батьки просили мене, аби вже почати науку з хлопцем.

Коли я вже перевіз родину до Мамаївців — Микола почав у мене вчитися. Вчив я його з малими перервами несповна два роки. Коли закінчив з ним матерію четвертої класи, порадив батькові, аби просив директора школи провести з хлопцем іспит.

Назначено іспитову комісію, але найбільше таки питав хлопця бувший його учитель І. К. Після іспитів, Микола одержав свідоцтво 3-ої класи, бо всі його ровесники кінчали тоді третю класу.

Я був переконаний, що хлопець знає матерію четвертої класи. Взяв хлопця і записав його до вступного іспиту в гімназії в Чернівцях. Були труднощі, бо до впису вимагали свідоцтва з четвертої класи, але якось вдалося вписати і Микола витримав вступний іспит. За моєю порадою

ПРОГРАМА

ГОЛОВНОГО З'ЇЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Головний З'їзд Союзу Українок Канади відбудеться спільно зо З'їздом Союзу Українців Самостійників в Торонті в днях 8 і 9 липня, 1960 року в залі при Катедрі св. Володимира, 404 Батгорст Ст.

Сесії Союзу Українок Канади відбудуться в такому порядку:

П'ятниця, рано 8-го липня:

9.00-10.00 рано (точно) реєстрація.

10.00 — Офіційне відкриття — голова Союзу Українок Канади пані Софія Василюшин.

Вибір комісії — номінаційної та резолюційної.

Привіти.

Звіти центральної управи Союзу.

Дискусії над звітами.

12.00-2.00 — Обід спільно з учасниками загального З'їзду.

По обіді: Доповідь з приводу 100-ліття народин Уляни Кравченко.

2.00-3.30 — Журнал "Промінь", його завдання і його майбутність.

Дискусія.

Розбудова Фонду Фундації ім. Наталії Кобринської та видавничі пляни. Дискусія.

Поширення праці по відділах Союзу.

Вечером:

8.00 — Офіційне відкриття загального З'їзду

Чайне прийняття.

Субота: рано, 9-го липня: (точно)

9.00-10.00 — Виховавча ділянка нашої праці.

10.00-10.30 — Демонстрація ведення садочка.

10.30-11.00 — Продовження виховавчої праці. Дискусія

11.00-12.00 — Внески, дискусії,

Вибір нової управи

12.00-2.00 — Обід для учасниць З'їзду.

2.00 — Спільна сесія.

В неділю будуть відбуватися спільні сесії, в яких будуть брати участь члени і делегати Союзу Українок Канади.

Централа Союзу Українок Канади

дали хлопця до української бурси ім. Ю. Федьковича в Чернівцях. Там залишився Микола Фотій цілих 8 років. Ніодного разу не повторював кляси. Здав матуру і записався на університет в Ясах, де студіював агрономію (бо на Чернівецькому університеті цього факультету не було),

Скінчивши університет, вернувся на Буковину свідомим українцем, одружився з свідомою українською дівчиною і перебував на становищі інженера-агронома в Румунії.

Та мої товаришки-учитель-

ки, що колись невдачно вчили Фотія, були на мене сердиті і з насмішкою прозивали мене Пестальоцієм. Та ще більше ворогування всіх 10-тьох учителів школи в Мамаївцях стягнув я на себе по інспекції, яку перевели останій раз українські інспектори: краєвий інспектор Антін Клим і повітовий інспектор Олек. Купчанко при кінці шкільного року в 1922 році. Показалося, що найкращі успіхи були в моїй клясі.

Обидва інспектори під час

конференції дякували мені за взірцеву працю. Наступного дня під час інспекції в школі в Старих Мамаївцях п. інсп. Клим говорив учителям: "Коли б я поставив у найкраще організованій школі вправ у Відні учням першої кляси такі питання, які ставив учитель Теодор Григорчак своїм учням з першої кляси, то напевно не дістав би таких влучних відповідей, які одержав Григорчак від своїх".

Теодор Григорчак

Курітіба, грудень 1959 р.

Відділ для дітей

НА ВАКАЦІЇ

Вийшли роєм школярі,
То великі, то малі,
Вийшли хлопчики й дівчата,
Всі щебечуть, як пташата:

Люба школо, прощай,
Всеньке літо спочивай!
Прощайте, вчителі,
Наші любі, дорогі,

Довго з нами ви трудилися,
Набідилися, нажурилися, —
За те вдячна дівчата
Всім бажає вам добра!

Всеньке літо замість шкіл —
Ліс, ріка, простори, піль
Ми за літо відпичнемо,
Сонця в груди наберемо,

Бо скінчилися в школі труди,
Віддихнуть школярські груди!
Гей, хто в полі, відзивайся,
З нами нині побратайся,

До забави, до потіхи, —
Хай всміхнуться рідні стріхи,
Батько, ненька, вся рідня
Привітають школяра!

Здивувався ліс і гай:

— Що то там за втіха, знай!

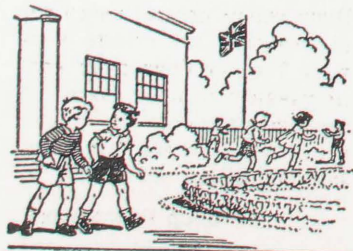
Відповіло рідне поле:

— Школярі прощають школи!

Соловей защебетав:

— Я їх довго-довго ждав!

Юра Шкрумеляк

Про соловейка, що хотів по воронячому крикати

Бабуся вийшла надвечір у сад, а кругом неї зібралися внуки. Вечір був прегарний, погідний і теплий, весняний. З недалекого гайку доносився щебіт соловейків. Бабуся зідхнула, перехрестилася й почала відмовляти вечірню молитву. Поки бабуся молилася, діти стояли мовчки. Вони знали, що бабусі невільно в молитві перебивати. А коли бабуся скінчила молитися, стали діти просити:

— Скажіть нам казку, бабусю! Скажіть казку.

— Чуєте, діти, як щебече?

— Чуємо! То соловейко! — відповіли діти. А найстарша Настя додала: — Соловейко найліпший співак між пташками. Навіть Тарас Шевченко писав про соловейка.

— Отже скажу вам казку про соловейка! — сказала бабуся. — Був собі соловейко, не малий і не великий, а так підміру. А співав він гарно-прегарно, так, що не то люди, а й інші соловейки його слухали. Тільки б і жити соловейкові в сла-

ві та пошані. Але ж ні! Щосьдесь сталося соловейкові й він позавидував вороні. Що ворона велика і дужа птиця і що ніби всі її бояться, а як закриче, то далеко її чути. От і забажав соловей стати вороною. Злетів у комин, замазався сажею, щоб бути чорним, подібним до ворони. А там і почав по-воронячому крикати. Слухають люди, слухають пташки, а то вже не чути з гаю щебету соловейка, тільки якесь крикання, та й то не чисто вороняче, а Бог зна, яке. Зацікавилися люди й птахи, та й обступили й дивляться, що то за пташка така. Дивляться й дивуються. Бо то ні соловей, ні ворона, а щось таке, нідоного. А соловей криче, криче, чимраз дужче, наче злякати всіх хоче, а люди й птахи нагло в сміх!

— Що це ти, соловейку, зробив з себе за чудасію? Та він удає, що це ніби не до нього і що він цього не розуміє.

Що мені з вами балакати? думає собі. Бачите, в голові йому заскочило і він згордів.

Полечу собі між ворони! — Та й полетів і замішався між них. А ворони як побачили його, та й собі в сміх.

Що це ти, соловею, з себе зробив? Сміялися, а далі почали його дзюбати та бити геть від себе. Але найстарша ворона сказала:

Дай те спокій бідному соловейкові! Йому, бачите, щось у голові помішалось, що за свій рід забув та між нас мішається. Може я його нарозумлю. Та до соловейка:

Слухай, ти, нерозумна пта-

шинко! Чого ти свій рід солов'їв зраджуєш та вороною стати хочеш. Ти ж і вороною не будеш та й сорому наберешся. Бо і ми тебе не хочемо. Зрадив ти свій рід, то можеш і нас зрадити, бо хто зна, чи тобі завтра бузьком або куркою не захочеться стати! Иди ти геть від нас!

Застидався соловейко, підлетів високо, а потім у воді скупався і знов чистенький між соловейків-братів у гай прилітає.

— Простіть, братчики, що я такий нерозумний був та свій спів рідний на чуже крякання проминяти задумав. Більше вже цього зі мною не буде. Та й іншим буду заказувати.

І розплакався. Прийняли його соловейки назад у свою родину й простили йому, бо щиро каявся. Тільки за кару два дні ніхто з ним не стикався, ніхто до нього не промовляв слова, обминали його, як зачумленого, поки з нього ввесь поганий дух зрадницький не вивітрив. І щебетати не смів два вечори й два ранки. Та потім, як покута минула, защебетав соловейко на славу. Всі любувалися й тішились, що соловейко нарозумівся.

— Гарна казка, бабусю! — сказав Петро. — Це достоту так, гейби хто з нас своєю рідною мовою погордив та чужою почав говорити. Такого ніхто, навіть чужі, не люблять і такому не вірять.

— То правда, Петрусю! — сказала бабуса. — Тому я цю байку вам сказала, щоб ніхто з вас, борони Боже, не захотіло свій народ забути та до чужого пристати. Бо такого і люди не люблять і Бог карає. Та ви не будете такі, мої любі внуки. Бо ви розумні й свідомі українські діти.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Насамперед прийміть від мене особисті gratulacii за видання журналу "Промінь". Я мала намір це зробити як вийшло перше число. Я вірю, що всі членки є задоволені, що ми можемо бути горді своїм журналом в якому зміст є так добре обпрацьований.

Желаю Вам всім здоров'я і витривалости на далі продовжувати цю знамениту працю.

Марія Негрич
Вайта, Манітоба

Як передплатник нашого журналу "Промінь", хочу сказати, що наше жіноче товариство може тішитися тим, що має такого журналу, бо писемне слово, так як церква, рідна школа, та інші інституції, відіграє важну роль в нашій суспільній життю.

Я тут прилучуюсь з іншими у gratulaciiх редакторці і видавництву за гарний формат і поважний зміст журналу.

Остаюсь з поважанням
Василина І. Ошипок
Геффорд, Саск.

Засилаємо найщиріші gratulacii з нагоди видавання журналу "Промінь". Довгий час чекали ці, щоб мати свій власний журнал.

Вітаємо центральну управу Союзу Українок Канади, яка започаткувала видавництво і вітаємо редакцію, яка докладає всіх зусиль, щоб журнал був цікавий. Ми віримо, що кожна українка повинна мати цей журнал у своїй домі.

Хай же зростає в силу наше видавництво, а "Промінь" хай освічує та ogrіває нас своїм українським теплом.

Відділ Союзу ім. Басарабової
Тернопіль, Саск.

Відділ Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги в Лондоні, Онт. щиро та з вдячністю вітає журнал "Промінь".

Бажаємо редакції і всім співпрацівникам якнайкращих успіхів в так корисній праці для українського народу. Хай його проміння сягають по найдавших закутках землі, хай будять українське жіноцтво до народної праці та хай долине вільно на Україну, щоб здійснити там велике завдання.

С. Степанюк, голова

СВЯТО ЖУРНАЛА

Виндзор, Онтаріо

Відділ Лесі Українки відзначив появу журналу "Промінь" спеціальним святом, 13-го березня, ц. р. Членки відділу і ширше громадянство зібралися в неділю вечером, щоб спільно потішитися над звершеним ділом Союзу Українок Канади. Роками обговорювали членки справу власного журналу-місячника і мріяли про ту хвилину коли наша організація спроможеться започаткувати таке видання. І хвилинка ця настала, мрії сповнилися, чому ж не радіти.

Напереді сцени пишалась виставка. Стіл застелений вишиваним обрусом, на столі примірники всіх видань Союзу Українок Канади, окружені многими числами "Променя". Сама ця виставка нагадувала День Подяки, коли то після урожайних жнив виставляють земні плоди, так і ми зібрали ці літературні скарби Союзу Українок Канади, щоб принести хвалу Богові і всім трудящим членкам над цією справою.

В програму свята входили такі точки: коротка історія Союзу Українок Канади і його довголітнє змагання до видання власного журналу; зсумований зміст 3-ох чисел "Променя"; привітальне слово пароха, Всеч. о. Ф. Керніцького, закликає за поширенням журналу; дві концертні точки: сольопіанно і сольоспів та чайне прийняття, яке членки завжди так старанно приготувляють. В програмі брали участь пані: М. Рижак, А. Момотюк, Г. Вахна, М. Керніцька, М. Телега, М. Гургула, С. Заборонюк, М. Прокопчук, пан С. Сенайко. Хоч програма була невелика, за те була цікава своїм змістом, інформативна і одушевляюча.

Під час цього свята ми зібрали ще 12 нових передплат і присутні зложили 25 доларів на пресовий фонд "Променя". Дотепер наш відділ вже зібрав 35 передплат. Ми радіємо з цього успішного свята, але разом є свідомі того, що на цім нам рук не складати. Нашим святим обов'язком є читати журнал і далі пропагувати це друковане слово, щоб воно дійшло до кожної української родини. Це слово, то є те зерно, що як впаде на добрий ґрунт, то зродить свій овоч — в це ми свято віримо і до цього прямуємо, щоб "Промінь" засіяв в темряві. Сестрам — працівницям у видавництві, подай Господи мудрість, силу та витривалість.

М. К.

Не про те дбай скільки маєш приятелів, але яких маєш. Немило, коли не подобаєшся добрим людям, але непоподобатися дурним — дуже мило.

Сенека

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

Лондон, Онт.

Спільними силами всіх жіночих організацій міста Лондону була улаштована в м. лютім свято Л. Українки і свято Жінок Героїнь.

Мистецьке оформлення сцени було дуже гране: портрети — Лесі Українки, Ольги Басараб і Олени Теліги, а під ними великими цифрами напис 500 (що згинувли в невідомих таборах трагічною смертю).

У стіп портретів горів живий огонь смолоскипу.

Від чотирьох організацій були короткі реферати.

Свято почалось королівським гімном, що його відгортала на піанно панна Марта Чорна. Вступне слово сказала голова відділу Союзу Українок пані Г. Володченко, яким офіційно відкрила свято.

Реферат про Лесю Українку прочитала пані В. Яремченко. Вітак слідували деклямації Валі Федоренко, Зіни Володченко, та виконані на піанно дуети Марусею Боровською.

Реферат про Ольгу Басараб прочитала пані Проць — деклямація „На вічну пам'ять" виконала пані К. Пастернак. Сольо на піанно — Н. Калужна, а юний СУМ, відспівав пісню „У степу могила чорніє" під керівництвом пана С. Мединського.

Про Олену Телігу прочитала реферат пані Т. Іваськів. Деклямації — Ніна Панасенко, Ірка Волянська. Сольо на піанно п. Марта Чорна.

500-т поляглим героїням реферат прочитала пані Комарна; до цього відповідну деклямацію сказала Тамара Підпригода.

„Вірність і любов безкрая" — музика зі співом виконали юні сумківці під проводом п. С. Мединського. Всі реферати були старанно опрацьовані і зробили глибоке враження на присутніх.

Всі точки програми виконані добре — дітьми рідних шкіл, юним СУМ-ом та старшими. Заля була заповнена українським громадянством. Відчувалось глибоке задоволення тому, що свято було влаштовано соборно. Досвід показує, що тільки спільними силами зможемо мати у всьому мати добрі успіхи.

С. Ст-к

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ОЛЬГИ БАСАРАБ У ВЕРНОН, Б. К.

В неділю 21-го лютого 1960 р. жіноче товариство ім. св. Ольги при Укр. Греко-Прав. Церкві в Вернон, Б. К. відсвяткувало свято Лесі Українки і Ольги Басарабової.

По Вечірній Впреп. о. Прот. Василів відправив Панахиду. Опісля усі присутні зійшли до церковної залі де відбулась програма.

Отець Василів провів молитву „Царю Небесний", добр. Василів як предсідниця цього вечерка, коротенько оповіла про значення цього свята.

Вступне слово — пані В. Кучер, яка сказала, що святкуємо пам'ять двох героїнь, а то пам'ять визначної української письменниці Лесі Українки, яка друга по Шевченкові заговорила про народне горе, кривду та неволю українського народу. Також святкуємо Ольгу Басараб, яка не схилила свого прапора перед ворогами, а держала його високо, та не зрадила тайни ворогам, а волила понести тяжку мученичу смерть з рук катів.

Жіночий Хор — „Ой у полі могила". Деклямація — „На могили Лесі Українки" пані Н. Микитюк; реферат „Леся Українка" — пані К. Третяк; Дуєт — „Ревуть гармати" — пані М. Михайлюк і пані Н. Микитюк; Реферат про Ольгу Басараб — пані М. Михайлюк. Деклямація „На прапорі одвага" — М. Михайлюк, жіночий хор — „Стоїть явір над водою"; деклямація „Гетьте думи ви", п-ні М. Михайлюк.

Кінцеве слово сказав — о. Василів: він представив вкортці ту велику працю, що лишила по собі письменниця Леся Українка та також ту героїську постать Ольги з Левицьких Басарабову, яка понесла тяжкі муки з рук польських ворогів у Львівській тюрмі в 1924 році, а не зрадила тайни своєї організації.

К. Третяк, секретарка

ПРИВІТАННЯ ЖУРНАЛА У ВАЙТІ, МАН.

Відділ жіноч. тов. під іменем Ольги Кобилянської у Вайта, Ман. улаштував свято журналу „Промінь" і разом свято Лесі Українки, промовляли: голова відділу пані Анна Подольська, о. С. Греділь і пані Ольга Пацьорка. Просимо прийняти скромну жертву зі цього свята на „Промінь" у сумі \$7.35.

Марія Негрич, секр.

Для наших господинь

Настя Сенів

Весняні квіти на городі

ПІВОНІЯ

Коли згине сніг, то господині заглядають чи з'являються їх квіти, а також плянують, які б то зміни увести на слідуюче літо.

Півонії мають свою вартість як ранні гарні і пахучі квіти. Раз посаджені в добрім і відповіднім місці, будуть цвісти багато років. Півонії цвітуть яких два тижні. Однак можна набути ранніх, півранных і пізніших гатунків. Цим способом можна мати світ півонії майже вісім тижнів.

Земля і місце

Півонії люблять холодну, багату землю і багато сонця, однак будуть рости і в звичайній землі, наколи їм не замкрито і не засухо. Вони не будуть рости, коли посаджені на просторім полі, або заблизько дерев чи будинків і наколи не мають сонця хоч половину дня.

Садження

Розміряти місце на садження в промірі 3-4 футів одно від другого. Вкопати яму для кожного корчика в позначенім місці на яких 18 цалів глибоко. Вибрати глиниовату землю зі споду. Змішати 2 частини землі і одну гною, вистелити тим яму і добре скропити.

Тепер садити півонії так заглибоко, щоб пупеянки були один або два цалі від землі вгору. Землю до кола корча добре притоптати. Коли посаджені заглибоко, або замілко, то не будуть цвісти.

Півонії можна садити від половини вересня аж до заморозі або ранньою весною. Коли півонії садиться восені, то їх

треба злегка прикрити трачовинням або соломою.

Догляд

Щовесни треба обробляти землю коло квітів: додати дві, або три ложки "бовнмїл" (штучне погноєння для квітів) і пересипати це з землею довкола.

Коли квіти підростуть, то добре дати навколо опору проти вітру і дощу.

Восени, коли півонії всихають, треба зрізати бадилля як найнижче і вичистити довкола стовбурців.

Цвіт півонії

Цвіт півонії найкраще зрізувати рано. Цвіт зрізувати тоді, коли пуплях лише почав розвиватися — тоді вони будуть стояти довше і виглядатимуть багато краще. Коли більше як третю частину листків зрізується з цвітом, то кущ приболює і може не зацвісти на наступну весну.

БЕГОНІЯ

Коли на городі є багато лодку, то добре садити бегонії, бо вони тоді добре ростуть. Також відповідно садити їх в

малих городах біля високих дерев. Найліпше місце для бегоній є те, де вони повернені на північний схід.

Про садження бегонії треба подбати досить вчасно: десь у половині березня посадити їх у вазонках в доброякісній землі. Бульбашки посадити так, щоб лише чубки було видно, а в промірі два цілі одна від другої і поставити в темнім місці в пивниці.

Коли почнуть рости, поставити біля вікна. Підливати дуже мало, аж поки не почнуть рости. Коли на одній бульбашці виростає більше як одна бадиллина, то зірвати і лишити одну, щоб був більший цвіт.

Коли заморозь вийде з землі, десь при кінці травня, пересадити на грядки і додати досить гною. Між кожною рослиною лишати яких 15 цалів в промірі. Ямки треба робити приблизно 6 цалів широкі, а 3 цілі глибокі. Садити так, щоб рослина була не більше як один цаль від рівня землі і також, щоб листочки були повернені в той бік, в який хоче, щоб вони цвіли.

За який місяць від дня садження, бегонії будуть цвісти. Побічні відростки краще зривати, а лишати лише середні, тоді цвіт буде кращий.

Бегонії треба добре підливати, але уважати, щоб не наливати на цвіт зимної вони, бо лишаться знаки. Бегонії цвітуть ціле літо.

ПРИПИСИ

РЕВІНЬ (РУБАРБ)

З весняним і літним часом добре споживати свіжу городину й овочі. В м. червні господині вже мають свій васний ревінь на городах.

ВАРЕНИЙ РЕВІНЬ

4 горнятка ревеню

1 горнятка цукру

Ревінь помити, пообирати і пократи на кавальчики один цаль завдовжки. Коли ревінь дуже молоденький, то його не треба обирати. Додати цукор, розмішати, накрити і лишити на 20 або 30 хвилин. Відтак варити на повільнім вогні, аж буде м'який.

ПЕЧЕНИЙ РЕВІНЬ

В посудину вимашену маслом накладати один шар покраеного на кавальчики ревеню, посипати зверху цукром, скропити злегка маслом (по кілька краплин) і посипати зверху тертою шкіркою з цитрини, або цинамоном. Так робити аж зужиться весь ревінь. Верхній шар закінчити цукром. Пекти у вільній печі 300°. Пекти приблизно годину.

ЛАКОМИНКА З РЕВЕНЮ

(Пудінг)

1½ фунта ревеню

2 стол. ложки цукру

½ горнятка масла

1 горнятка муки

½ горнятка цукру

2 ложки води

1 стол. ложка цинамону, або 2 ложки цитринового соку.

Ревінь пократи на одноцалеві куснички і дати до посудини, верх посипати 2 ложки цукру. В окремій посудині розбити масло, додати цукор, муку і добре вимішати. Цю масу розмастити поверх ревеню, додати воду. Пекти в печі 375° Ф. 45 хвилин.

Подавати на стіл гарячим зі сметаною.

(“УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ”)

ВОЛИНСЬКИЙ БОРЩ

1 фунт м'яса з кісткою

1½ ф. свіжої капусти

4 помідори

1 серед. величини моркву

1 малу петрушку

2 ложки масла

½ фунта буряків

1 цибуля

2 горошини пахучого перцю

1 лавровий листок

2 літри води

Сіль до смаку

М'ясо відокремити від кістки, кістку положити в каструлю, залити холодною водою і варити бульйон. Коли відвар закипить, кинути м'ясо і варити його до готовності, опісля вийняти і порізати на порції. Кістку

продовжують варити ще 2 години. Відвар процідити.

Нарізані соломкою моркву, петрушку та цибулю злегка підсмажити. Обчистити і помити буряки і варити до напівготовності, опісля нарізати соломкою. Промиті свіжі помідори нарізати кубиками, підсмажити на маслі і протерти через ситко.

У проціджений бульйон вложити нарізану капусту і напів зварені буряки — варити 10-15 хвилин, додати злегка підсмажені складники горюдини (морква, петрушка, цибуля) потерті помідори, лавровий листок, запашний перець, сіль до смаку і хай добре покипить.

Розливаючи, на кожну тарілку покласти кусок, нарізаного раніше, звареного м'яса, сметану і посипати зверху дрібно посиченою зеленою петрушкою.

ВАРЕНИКИ З М'ЯСОМ

(Дехто вживає назву „пироги”)

М'ясо відокремити від кісток, нарізати дрібними кусочками і тушувати до готовності з невеличкою кількістю (На 2 фунти м'яса 1 склянку (неповну) води. Готове м'ясо перепустити через машинку до мелення м'яса, змішати з дрібно посиченою цибулею, сіллю і перцем. Після цього м'ясо вдруге перепустити через машинку, добре вимішати та робити вареники.

Готові вареники подавати гарячими, поливаючи розігрітим маслом.

Для м'ясного фаршу — 2 фунти м'яса, 2 середньої величини цибулі, перець і соли до смаку.

ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ

Тісто для вареників приготувати з пшеничної муки, яєць і соли. Воду краще вживати холодною, а не теплою — тісто замішане на холодній воді, довше задержує вогкість і при виготовленні вареників добре злипається.

Тісто повинно бути середньої густоти, бо густе тісто важко розтачувати і коли звариться стає твердим і тяжким. Дехто місить тісто на картоплянім відварі, що робить тісто смачним і м'яким.

Підготовлене тісто розтачати і викроювати круглі варениці, або пократи ножем на рівні квадратики. Приготовлений фарш накладати у центрі варениці (не більше як 1 чайну ложечку) потім зіплювати кінці до купи.

Приготовлені вареники кидати на

посолений окріп в такій кількості, щоб вони могли варитися вільно. Вареники вважаються готовими після 5 хвилин варення спливають на поверхню води. Після цього вареники вибрати на друшляк, щоб вода стекла, переложити іншу посудину і полити розтопленим маслом.

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ ЖІНОЦТВА

Форт Вілліам, Онт.

Заходами Батьківського Комітету при „Рідній Школі” у Форт Вілліам та ширій допомозі учителя п. Григорія Мигалія, при співпраці управи й поодиноких пань — членів Комітету Українок Канади, відбувся у цьому році курс писання писанок. Перший такий курс відбувся уже минулого року. Ціль тих курсів — піддержати між молоддю живою гарну Великодню українську традицію. Цьогорічний курс, у домі „Просвіти”, при участі 68 учнів „Рідної Школи”, був відмічений симпатично, як і минулого року, в місцевій англословній пресі.

Устроєння курсу в „Просвіті” вимагало підготовчої праці, бо писання писанок вимагає також „технічного” приладдя, треба щоб були кістки, каганці, топлений віск, тощо. Це завдання інтенданта совісно виконала й потрібні речі придбала пані Александра Тащю. Під час курсу зуміла вона зацікавлювати й заохочувати дітей до участі в курсі й „писанковою льотерією”. Це ті „дрібниці”, що рішення про успіх.

Напрацювалися, але й повне вдодовлення з виконаної праці мають інструкторки, що пильно наглядали над цілістю курсу, а саме пані: А. Тащю, Олеся Венгер, Текля Гарасимчук, Оля Михайлишин, Єлисавета Шелепюк, Марія Вітві, Марія Галицька й Марія Дутка. Увесь час допомагала голова Батьківського Комітету пані В. Мигалія.

З ініціативи пані Теклі Гарасимчук і п. Василя Лисак, голови Батьківського Комітету у Вест-Форт Вілліам, і знов же такі завдяки великій допомозі учителя п. Гр. Мигалія, той самий курс писання Великодніх писанок був повторений для дітей „Рідної Школи” в Читальні „Просвіти” у Вест-Форт Вілліам.

Такі курси не тільки вчать, але й виховують дітей й тому наші активні фортвілліамські пані вповні заслуговують на те, щоб їм за цю парцю зложити публічно сердечні gratulacii.

На знімці є слідуєчі: Сидять: пані Р. Говда, членка комітету журналу. Стоять пані: Г. Яремчук, членка комітету, В. Маланчук, членка соціального комітету, О. Лукомська, освітньо-культурна референтка, С. Пауш, секретарка Союзу, пані С. Гриник, голова відділу, Преосв. Владика Андрей, пані Є. Верхомин, референтка журналу, пані О. Юсипчук, членка комітету, пані П. Сліпчук, членка комітету, пані М. Гавриш, референтка Фонду Фундації Союзу Українок Канади.

СВЯТО ЖУРНАЛА І ЧАЙНЕ ПРИЙНЯТТЯ

Відділ Союзу Українок Канади при Катедрі св. Івана в Едмонтоні улаштував чайне прийняття, вітаючи появу журналу „Промінь”. Свято відбулося 27-го березня в неділю по полудні під керівництвом пані Емми Верхомин. У своїй вступній слові, вітаючи привітних, вона пояснила значення свята і щиро повітала появу журналу. Також висловила признання головній управі Союзу Українок Канади за велике досягнення у його започаткуванні.

На прибраній сцені був рисунок оригінала обкладинки „Променя” — праця артиста-малювача Вадима Доброліжа, прикрашений живими квітами і килимом. На чайних столиках пишались обкладинки „Променя” в мініятурі, які були приготовлені спеціально для свята. Це символічно збагачувало святочний настрій присутніх, так, наче б прибув до нас новий але довго очікуваний гість із радістю його всі стрічають. Зала була переповнена що надавало по-

важності і врочистості святі.

Програма була урочисто започаткована змістовною промовою Преосв. Владика Андрея, Єпископа Едмонтону і Західної Єпархії УГПЦ.

У своєму слові Владика Андрей між іншим так сказав:

„Наш український народ від перших початків своєї історії славиться великою любов'ю до книжного слова, про що маємо ми численні докази. Ця велика любов перейшла в душу кожного з нас. Ми любимо книжку, ми любимо газету, ми любимо журнал. І коли Союз Українок Канади вирішив видавати окремий жіночий журнал, то тим дав доказ своєї любові до друкованого слова, в якій би воно не було формі.

Але треба підкреслити, що поява жіночого журналу „Промінь” є не тільки виявом любові до друкованого слова, але також доказом практичного розуміння його ваги в наші часи для наших українських потреб.

Мимо того, що ми живемо в добі радіо й телевізії, преса все залиша-

ється й назавжди залишиться могутньою зброєю, яка ніколи не зостається.

Доказом цього є збільшення в 1959 році накладу англійських щоденників в ЗДА. Так, у цьому році наклад досягнув рекордне число 57.500.000, то значить на 915.000 більше, як у році 1958.

Книжка, газета, журнал — це ті форми, в яких наші думки, наші плани, наші здобутки народжуються на світ та повсякчасно промовляють до нас.

Промовляють вони до дітей і старших, молодих і старих, багатих і бідних.

Друковане слово формує наш світогляд, поширює наші знання, вказує дорогу до кращої будучини.

Друковане слово розганяє темряву несвідомості й спонукує до праці над нашим власним удосконаленням та наших ближніх.

Друковане слово зогріває огонь любові до рідного слова, до рідної мови, до рідної культури.

Друковане слово навчає любити

Бога, Рідну Церкву й свій народ.

Ніде правди діти, що ми є дуже занепокоєні будучиною нашої української спільноти в Канаді. І наші очі звернені є найперше на наші домівки, на наші родини. Від них, а найперше від наших мамів, ми очікуємо порятунку, зміцнення наших культурно-національних позицій.

Але для того, щоб вони могли виконати покладані на них надії, ми повинні якнайбільше їм допомогти. Отже „Промінь” став твердо й міцно до помічі нашим українським мамам, нашим родинам, нашим матерям в їх надзвичайно відповідальній праці виховання, навчання й збереження наших дітей, нашої молоді для української спільноти в Канаді.

Уже навіть погани занотували таке: „скрізь, де жінки користуються пошаною, боги задоволені, а коли їх ображають, то даремне всяке благочестя”. „Батько стоїть вище сотні вчителів, мати вище тисячі батьків” (Закони Ману).

Як же багато вищий вплив має в родині жінка-християнка, як про це свідчить історія Православної Христової Церкви взагалі, а нашої Української Православної Церкви — зокрема.

Отже, майбутнє нашої Української Православної Церкви та всіх культурних надбань нашої української спільноти в Канаді у великій мірі буде залежати від нашого жіноцтва. Коли воно буде виховувати своїх дітей в любови до Рідної Церкви й культури, коли воно буде плекати наші гарні традиції й звичаї, коли воно буде творити міцний релігійно-моральний ґрунт під розбудову родинного життя, а поза родинним життям брати активну участь в суспільно-громадському житті, — тоді наша українська спільнота забезпечить собі якнайкращу будучину.”

Наприкінці свого слова Владика Андрей сердечно вітав вид. журн. „Промінь” та приобіцяв свою та священства нашої Західної Єпархії якнайбільшу підтримку матеріальну й моральну, бажаючи гарного успіху журналові „Промінь”. Подбаймо про те, сказав Вл. Андрей, щоб у кожній нашій українській родині був журнал „Промінь”.

До мистецької частини програми входили наступні точки: Дуєт на піанно виконали молоденькі хлопці: Мирон Фарина і Петрусь Боднар.

Сольо-спів — виконала панна Слава Голейчук при супроводі на піанно

панни Доні Івасюк.

Скрипкове сольо відіграла по мистецьки панна Люба Юсипчук при акомпаніменті на піанно пана Честера Куця. Всі точки були гарно виконані а особливу увагу викликало у виступах молоденьких хлопців і дівчат що є в них значно надійні і талановиті сили.

Святочну доповідь „Думки про журнал Промінь” дуже добре опрацювала й гарно з чуттям відчитала пані Ольга Лукомська, освітньо-культурна референтка Союзу. Вона сказала що 1960 рік вписався золотими буквами в історію нашої організації тому, бо в місяці січні перед Різдвом появилось перше число давно очікуваного жіночого журналу „Промінь” і з великою радістю і одушевленням привітало його наше жіноцтво. Далше зупинилась і переповіла початки історії організації та яку важливу роль відіграв „Український Голос” в поступі і розвитку Союзу Українок Канади. Закликала присутніх підтримувати журнал, бо він наш провідник, який узброївшись живим словом стане міцно на сторожі наших ідеалів. Журнал як зверхнім виглядом так і змістом стоїть на високому рівні, що свідчить про здібності й велику працю редакторки. Ми маємо святий обов'язок затримати нашу українську культуру чистою, такою, якою залишили нам наші предки. Ми жінки у вільному світі несемо велику місію і повинні належно її виконати а це збереже наш найдорожчий скарб — нашу рідну мову. Ми віримо що наш Промінь вповні виконав покладані на нього надії. Нехай вже він теплом своїм огріє кожне українське серце!

Була на святі виставка різних видань Союз Українок Канади, що викликало багато зацікавлення. Пані Параня Сліпчук, місцева референтка видавництва, коротенько переповіла цінність кожної книжки.

Пані Сліпчук рівнож перевела розіграшку для журналу. Пані О. Стратічук подарувала велику кількість прекрасних писанок для продажу, прихід із цього було \$36.75 призначено для журналу. Треба підкреслити, що це було похвальне діло, яке варто до наслідування.

Пані Софія Гриник, голова місцевого відділу подякувала в кінцевому слові всім тим що взяли участь у святі та чим будь причинились до його успіху. Зокрема дякувала пані В. Маланчук і пані М. Особі за підго-

товлення перекуски і чаю а комітетові журналу за зарядження свята, які були пані: Є. Верховин, Г. Яремчук, П. Сліпчук, О. Юсипчук, Р. Говда і А. Мельник. Також просила, щоб при кожній нагоді пам'ятати за моральну й матеріальну підтримку „Променя”.

З приводу цього свята зібрано того дня \$137.34 для журналу. До цього часу місцевий відділ Союзу зібрав 290 передплат і \$696.14 пожертв.

Після чайного прийняття й теплої товариської гутірки присутні розійшлися з повним задоволенням, що належно з великою радістю привітали появу „Променя”.

Емма Верховин,
референтка комітету журналу

ЮВІЛЕЙ ДЕСЯТИЛІТТЯ

Ювілейне свято жіночого товариства ім. Олени Пчілки в Н. Бетлфорд, Саск.

Дня 5-го березня, 1960 року відбулося свято Ювілей 10-ліття жіночого товариства, відділу Союзу Українок Канади ім. О. Пчілки.

Вечером о. 7-й годині відбулася Панахида за патронатку, та за спочилих бл. п. членкинь товариства, яку відслужив Всеч. о. П. Блажук. У цій жалібній Панахиді були присутні всі членки товариства.

Після Панахиди членки і парафіяни церковної громади, та гості, у великому числі перейшли до парафіяльної залі. Вся церковна зала була по-святочному вдекорована, а на сцені гарно прибраний портрет Олени Пчілки, рядом з тим гарно по-мистецьки був споруджений „СМОЛОС-КИП”, якого виконав по-артистично му п. Іван Бобешко.

Офіційну програму відкрила пані Марія Сохацька — голова відділу. На початку пояснила, присутнім про значення Ювілейного свята і зложила ширий привіт всім члнкам, та привітала пані Ольгу Андрущак — голову пров. ексекутиви, що була почесним гостем на цім святі. А відтак поклікала її до президії, яку було вшановано корсажем з живих квітів. До почесної президії входили бувші голови, пані: Катерина Друль, Василіна Білик, Докія Кіндрачук, Савеля Лазарович. (Марія Гарбус не була присутна).

Пані Докія Кіндрачук перечитала привіти, які наспіли до відділу, а саме від: Д-ки М. Хомяк, Марії Гарбус і Параскевії Стасюк.

Потім слідували звіти, першою до

Жіноче т-во ім. О. Пчілки в Норт Бетлфорд. Перший ряд зліва направо сидять: М. Гарасимів — 1-ша заступниця голови, добр. П. Блажук, С. Лазарович — скарбниця, М. Сохаська — голова, Д. Кіндрачук — секретарка, К. Федейко, В. Никифорок. Другий ряд: Намилович, Г. Голевич, В. Білик — 2-га заступниця голови, М. Грамяк, М. Калис, А. Завальська, А. Бабешко, А. Гарбуз, М. Тимофійчук, Х. Саранчук. Третій ряд: А. Смильчін, К. Друзь, Д. Тимків, С. Харко, М. Присецька. Нема на знімці: А. Багрий, К. Козакевич, Я. Ворох, П. Величко, К. Циба і В. Катеринич.

звіту покликано пані Катерину Друзь, яка переповіла в своїй досить обширному звіті про діяльність 10-літньої праці жіночого товариства.

Пані Катерина Друзь була також довголітньою головою відділу і активною та невтомною працівницею в жіночому товаристві. Вона подала в змістовному звіті, у якому виявилось, що жіноче товариство було сильне, активне й діяльне. Відбуто було багато імпрез, базарів, розпродаж українського печива, вишивок, писанок тощо. Також відбулося багато інших святкувань, що влаштовувалися заходами товариства, влаштовувалися спеціально культурно-просвітні сходи, в яких брали активну участь членкині.

Пані Савеля Лазарович досить ґрунтовно переповіла фінансовий звіт, за минулих десять років. Вона як довголітня і досвідчена касієрка, широко працює на церковно-народній ниві.

За тих десять років жіноче това-

риство придбало готівки на суму \$21,319.02 доларів. З чого передано на будову нової церкви \$10,775.00 доларів, на будову парафіяльної резиденції 100 доларів, на Інститут Петра Могили 222 дол., на жіночий журнал „ПРОМІНЬ” \$114.70, передано на парафіяльну резиденцію 445 доларів.

Потім слідувала концертна частина програми, якою керувала голова відділу Марія Сохаська. Членки відспівали три народні пісні: „ОЙ У ЛУЗІ ЧЕРВОНА КАЛИНА”, „СТОПЬ ЯВІР НАД ВОДОЮ” і „СТОПЬ ГОРА ВИСОКАЯ”.

Головну промову виголосила, голова провінційальної езекутиви пані Ольга Андрушак з Геффорд, на тему: „Завдання Союзу Українок Канади”.

На закінчення передала щирий привіт і сердечні побажання відділові Олені Пчілки, при тому висловила ширше признання товариству за їх ве-

лику й успішну працю, що на протязі отих десяти років, свого існування. Жіноче товариство при Українській Греко-Православній Громаді, у Норт Бетлфорді, зробило своїми досягненнями великий поступ і вложило багато муравлиної праці в розбудову церковного життя.

Пані Василина Білик, бувша голова жін. т-ва у своїй короткій, але щирій і добре продуманій промові пояснила присутнім про значення символічних емблем на „ГРАМОТАХ” і їх символічні ознаки. Грамоти були вручені почесним і заслуженим, довголітнім членкам жіночого товариства.

Вручення „ГРАМОТ” довершила пані Ольга Андрушак — голова пров. езекутиви таким заслуженим членкам: Харитині Саранчук, Марії Гарбус була відсутня), Катерині Козакевич. Вшановано було також корсажем, заслужену довголітню членку за 33-річну працю пані Василину Ні-

кіфурок. Членки товариства вшанували пані Ксеню Білик, як велику прихильницю нашого відділу, що було їй вручено цінний дарунок, а це альбом українських взорів вишивок. Подяку зложила пані Марія Сохацька.

Промовляв Всеч. о. П. Блажук, який говорив про ролі української жінки в суспільному житті українського народу. Після о. Пароха привітав почесних і заслужених членкинь з нагородою почесними „ГРАМОТАМИ“, та побажав дальшого успіху жіночому товариству і Божого благословення на їх трудолюбиву працю, для добра Св. Церкви у українського народу.

Пані Докія Кіндрачук — секретарка Відділу щиро подякувала всім привітним на Святі, за їх численну участь, що своєю присутністю звеличали і виявили пошану, та разом раділи з святочної великої події святкуванням десяти ліття Ювілею. Вона також щиро дякувала і другому відділові жіночого товариства і членкиням ім. Лесі Українки з Народного Дому, за їх активну участь в цій Ювілейній Святі.

Заключне слово вголосив адв. п. Степан Друль — голова церковної громади, який сильно підкреслив величні заслуги, і великі осяги та здобутки в розвоєві церковної громади, за корисною поміччю жіночого товариства. З того виявив щире вдовolenня, що Відділ постійно був правичею в кооперативній співпраці між зарядом і церковними членами. А — це власне за їх доброзичливу співпрацю свідчать оті добрі зроблені діла, у будові нашої церкви.

Треба відмітити головне те, що жіноче товариство Олени Пчілки, яке засноване десять літ тому. Воно поза матеріальною і фізичною працею, займалося морально-культурною й освітньою працею (справою). Кожного тижня по двох членкинь відвідували недужих в лікарні і по домах. При цьому висловлюючи своє співчуття недужим. Відділ постійно передплачує „Український Голос“, який безпосередньо йде на адресу лікарні, з чого користають наші українські пацієнти, читаючи УГ. Поза тим, що жіноче товариство на протязі десяти літ, крім видавання і влаштування обідів, вечерів, розпродажів печива: перед Різдвом й Великодним, то займалися і багато трудилися членкині на полі української просвітної праці. Активна участь в наших З'їздах, за-

провадження освітніх вечорків, їх участь в пробах церковно-народних співах, де не раз приходилося звеличувати наші торжества як от, на Службах Божих, та інших релігійно-національних святкуваннях.

За допомогою жіночого товариства, то й наш Відділ СУМК, який існує вже пару літ, що проявляє також великі успіхи. Бо постійна підтримка і допомога та заопіка над сумківцями, є великої ваги корисна. Бо самі сумківці надто багато користають, інколи, як наприклад: з мистецтва українського вишивок, писання писанок, танці, драма і таке інше. А все тут належить велика заслуга жіночого товариства. Постійна українська розговорна мова, провадження рідної школи, з якої діти багато користають. Є великим укладом в освідмленні найменшого покоління, бо ті ж членкині є вартісними матерями своїх дітей, що підсилюють знання української мови по домах. Цілком надійним є і таке, що наші членкині ще більше і сильніше візмуться до посиленої праці над виховавчою справою, освідмлюючи своїх найменших, в знанні української мови.

Пані Марія Сохацька — голова відділу, на закінчення започаткувала крайнина Ювілейного торта. Приємно згадати, що цього вечора наші мужчини дуже пристойно і дбайливо подали перекуску для жіночого товариства, та всім привітним, що були присутні на цій святі. Тому наші членкині висловлюють сердечну подяку, за труд своїм дорогим мужчинам. Бо вони нечче виявили своєю доброзичливістю, належну пошану нашому Святі і солідну прислугу для нас.

Закінчення Ювілею відбулося пісню, що її відспівало товариство „Праця єдина за недоли нас вирве“, та національними ГИМНАМИ.

о. П. Блажук

Все що живе, боїться мук, все, що живе, боїться смерті. Пізнай самого себе, не тільки в людині, але й у всякім живім сотворінні і не убивай, не спричиняй терпіння і смерті. Все живе хоче того, що й ти; зрозумій же себе самого в усякім живім сотворінню.

Будійська мудрість

СВЯТО 15-ЛІТТЯ

жіночого товариства ім. Олени Пчілки у Вест Форт Вілліам, Онт.

Жіноче товариство ім. Олени Пчілки при Укр. Прав. Церкві св. Володимира у Вест Форт Вілліамі святкувало свою 15-ту річницю в неділю 15-го лютого 1960 р.

Тому, що у лютім також святкуємо роковини Лесі Українки. Ці два свята сподушили разом.

Голова, пані Марія Гронська, одкриваючи свято дала короткий перегляд з початків засновання. Почин до засновання дав. о. І. Гикавий — і спершу вписалося 19 членкинь. Головна ціль т-ва була праця для церкви. Жіноче товариство придбало багато цінних і гарних речей до церкви, між іншим купили і новий престол.

Наша праця також сягала поза наші місцеві потреби, бо ми є відділом Союзу Українок Канади і членками жіночого КУК. Виконуємо і нашу освітню працю по можливості наших сил. Кожного року святкуємо свято Лесі Українки і Олени Пчілки, яка є патронкою нашого товариства.

Цими кількома словами і теплим привітом для всіх п. Гронська попросила о. Новіцького, до молитви. Слїдувала хвилина мовчанки за померлих членок.

Програма складалася з таких точок: панна Маруся Стасів відспівала солю. „Коли розлучаються двоє“ і „Сонце низенько“ при акомпаніменті панни Кладет Крутов.

Пані Анна Стасів вкортці переповіла про працю жінок за минулих 15 літ. Реферат про Лесю Українку і Олену Пчілку дала пані Варвара Бойко.

Твори Лесі Українки читали пані: Т. Гарасимчук і Анеля Цюник. А Марія Присунська читала поему Олени Пчілки.

Привіти від сестринних організацій були: пані Пахолків — від „Доньки України“ пані Доменко від Молодого сестрицтва св. Богородици на Пасіфік Еве., пані Віктова — від сестрицтва церкви святого Успенія на Принс Артур Блвд. пані Шелепук від жіночого КУК пані Гаркот від жін тов. Ольги Басарабової.

Добр. Новіцька піднесла вартість праць жінки українки в організації.

Свято закінчилось чайним прийняттям, що його приготувало жіноче товариство.

(Світлина на стор. 27)

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ВІННІПЕГ, МАН.

Відділ ім. Л. Українки

Протягом року відбулось 10 місячних зборів, 4 засідань, 6 спільних освітніх сходин, 3 обіди і Свят-Вечір спільно з громадою. Прибутки з цих імпрез передано впрод до каси Катедральної громади. Даліше, устроено Весняний чай з виставою церковних експонатів, якими люди дуже цікавились, і відбулось розіграння писанок. Заходами т-ва приготовлено два обіди в час з'їзду СУМК і СУС та Колегії св. Андрея. Перекуска і чай для студентів і їх учителів Українських Літніх Курсів Колегії св. Андрея.

Т-во влаштувало бенкет для членів товариства, які працювали в СУК не менше як 25 років і вручено їм грошами. Цей бенкет був вшанований такими гостями як Митрополит Іларіон, Протопресвітер о. Д-р С. В. Савчук, суддя І. Р. Соломон і інші. Пані Н. Л. Когуська дала реферат достосований до свята.

Товариство причинилось перекускою і обслугою на відкриття акаде-

мічної Богословської школи в Колегії св. Андрея а також на закінчення цієї школи. Устроено чай під час з'їзду Союзу Українок Канади спільно з відділом Ольги Кобилянської і відділом з Транскони. Прибутки з цього чаю розділено по половині і передали до філії музею Союзу Українок Канади і провінційальної ексекютиви.

Скликали ширші публичні сходини, на яких була представниця від централі Союзу Українок Канади з Едмонтону пані С. Пауш в справі журналу. Сходини закінчено чайним прийняттям, до якого причинились вище згадані товариства.

Устроено осінній чай з розіграшкою. Заряджували вечірки писання писанок, на які сходилась переважно молодь.

Товариство збило поважну суму грошей і передплатників на журнал „Промінь“. Брало участь в публичній збірці на фонд Допомоги Українців Канади. Членки ходять шити для Червоного Хреста, дарували домашнє печиво для УМСА з чого дохід призначений на їхню бібліотеку.

Зарядили свято книжки з виставою книжок українських авторок. В час Різдва Христового вислали квіти і склали побажання Митрополитові Іларіонові. Брали активну участь у відсвяткуванні 75 річчя жіночого руху і 15 річчя існування жіночого КУК.

Товариство вповні опікується українською школою і підтримує її фінансово. До школи вчає 60 дітей яких навчають 4 учителі 2 з цих є наші членки — пані А. Сарчук, пані А. Павлик, заст. учителів пані О. Козак. Директорами цієї школи є член Катедральної громади п. Мирослав Карпак. Заходами комітету, до якого входять пані А. Воробець, пані М. Юрків і пні Г. Ласько, помальовано в Колегії св. Андрея 5 кімнат де діти побирають науку коштом 165 дол. і безплатна праця (до цього причинилась і недільна школа). Комітет цей з учителями й при допомозі о. Юрківського та в порозумінні з о. Д-р С. В. Савчука, приготувляють нові шкільні підручники для легшого навчання дітей, які не вміють по ук-

Світлина відділу Вест Форт Вілліаму з 15-ліття своєї діяльності — перший ряд зліва направо — пані: Йосифа Чепесюк, Анна Ставіс — рек. секр., Софія Бучовська — касієрка, Марія Гронська — голова, Анна Кибюк, — заст. голови. добр. О. Новіцька, Агасія Кирилюк. Другий ряд — Марія Комісарик, Йосифина Сурмай, Анна Білик, Марія Дашків, Анна Захарій, Марія Ру-дик, Анна Пашук, Марія Мандрик, Агафія Сташинська несприутні із заряду Анеля Цюник.

райськи говорити. Пані Р. Кондра, пані Євгенія Соломон і пані М. Анонійчук навчають дітей в недільній школі.

Товариство також опікується молодшим відділом СУМК, якого першою учительсько-провідницею була панна Д. Гавришшин а тепер навчає пані А. Павик (провідниця), добр. С. Юрківська, пані О. Завісяк і пані Шарган. Ця школа проводиться в залі Катедри раз на тиждень а вчашає до неї 25 хлопців і дівчат.

Крім цього товариство вислало делегаток на VI конгрес КУК, на з'їзди окружні і з'їзд провінційний СУК, відвідують хворих членок з квітами або дарунками, складають по 25 центів річно на квіти хворих членок.

Відсвятковано роковини Лесі Українки, національні свята святкуємо разом з іншими нашими організаціями, ходили колядувати на Катедру, брали участь в представленнях, концертах, в хорі, складали грошові жертви на квіти до Божого гробу, помагали робити квіти на Великдень, належать до сестрицтва, приготували перекуси під час публичних сходін, брали участь в нарадах в справі побудови пам'ятника Шевченкові.

Товариство докупило певну кількість столового і кухонного начиння. Заряд громади поширив кімнату кухні задля кращої вигоди і поробив більше шафів і полиць за що ми їм дуже вдячні.

Товариство вислало до централі бюджет і вкладки в сумі 91 долар.

Товариство є членом Льокальної Жіночої Ради і має свої репрезентантки. Також має репрезентантів в жіночій КУК і СУМК.

Грошові пожертви зложено на: Будівельний фонд Катедри 750 дол. Колегію св. Андрея 50 дол., організаційний фонд СУМК 25 дол., „Український Голос" 25 дол., фонд О. Петлюри 5 дол., Стипендійний фонд 10 дол., Орг. Фонд Союзу Українок Канади 5 дол., Інститут сліпих 5 дол., Укр. Нац. Рада 10 дол., Пров. Фонд Союзу 5 дол.

Фінансовий звіт:	
З 1958 р. осталося	\$198.89
Приходи в 1959 р.	3,061.32
Розходи в 1959 р.	2,673.31
В касі осталося	596.90

Так приблизно представляється наша праця.

Голова контрольної комісії пані М. Симчич внесла вотум двіра уступаючому зарядові.

Пані Завісяк, уступаюча голова

зложила подяку зарядові і товариству за кооперацію протягом тих чотирьох роки, що вона була головою. Сказала, що надалі буде ще більше праці бо наш відділ перебрав на себе обов'язок провінційної екзекутиви. Вона зложила подяку Всеч. о. Юрківському за всяку поміч і поради, які він подавав в разі потреби і побажала новому зарядові і товариству доброго здоров'я і багато витривалості та доброго успіху в наступаючій році.

Річні збори відділу відбулись 16 грудня 1959 в залі Катедри.

Заряд товариства на 1960 рік — А. Сарчук — голова, О. Завісяк уст. голова, А. Воробець — 1-ша заст. голови, Д. Гавришшин — 2-га заст. голови, С. Стратійчук — секр., М. Анонійчук — заст. секр., К. Сарчук, фін. секр., Єв. Соломон — касієрка.

Культ-освіт. комітет — М. Марко, М. Симчич, П. Кривецька. Комітет української школи — А. Воробець, М. Юрків, Г. Ласько.

Предс. до Жіночої Ради — К. Кривецька, А. Сирник. Реф. мистецтва — М. Танчак.

Предс. до Червоного Хреста — М. Левицька, П. Кернац.

Комітет молодшого СУМК — А. Павлик провідниця, А. Соломон, Г. Ласько, Г. Влад, О. Завісяк.

Опікуни хворих — П. Кернац, М. Карасевич, М. Загарія, пані Паліброда. Реф. музею — М. Бучковська. Реф. архіву — С. Стратійчук. Предс. до КУК — А. Процюк, О. Завісяк.

Предс. до СУМК М. Анонійчук. Комітет гардероби — А. Павлик, Я. Карп'як, О. Козак. Телеф. ком. — А. Ковалишин, голова. Господині — А. Данильчук, С. Тесарська, М. Левицька, пані Андрейчук, Ол. Соломон. Контрольна комісія — М. Симчич, М. Кость, М. Загарія.

О. Завісяк, уст. голова
С. Стратійчук, секретарка

ВАКАВ, САСК.

Відділ ім. О. Басарабової

За рік 1959 відбулося 11 місячних зборів, 4 культурні освітні сходи і одні надзвичайні збори. Вписаних членок було 45.

Товариство відсвяткувало пам'ять Лесі Українки і Ольги Басарабової рефератами і співом на вечірку. А свято Шевченка, День Матері і св. Миколая концертми, які приготувала добр. З. Туржанська з дітьми української школи, при допомозі пані Анни Кіндрачук, Розалії Сопотик і

п. Василя Сопотика.

На культурних освітніх сходах членки вчилися вишивати різними стибами як яворівка, низинка, полтавське вирізування, хрестиками, мережки та і гачкування. Наша референтка культурно-освітна добр. З. Туржанська давала доповіді на різні теми.

Товариство опікується українською і недільною школою і сумківцями. Влаштувало пікнік і спільний сніданок для дітей, і також давало перекуску зі старшими СУМК для молодших сумківців під час вечірки „Голові Найді“.

Членки — добр. Туржанська і Анна Кіндрачук ходили з дітьми рідної школи колядувати; за заколядовані гроші мають намір купити якусь річ до церкви.

Одержавши вістку про смерть бл. п. Ольги Петлюри, товариство замовило Панахиду.

Комітет відвідування хворих, відвідує усіх православних з нашої округи.

Товариство відбуло два обіди під час базару, спільне свячене, приготувало обід під час родинного свята п. Лазаровичів, похорони і бенкет для Інституту П. Могили і сім перекуску для різних зборів.

Товариство щороку складає вінок на святі Пам'яті Поляглих Вояків в міський залі і також вшановує найстаршу маму на концерті в День Матері.

Членки особисто належать до міських жіночих організацій як „Пюнір Лодж Екс. і Гом енд Скул“.

Товариство щиро жертвувало на фонд Петлюри, умеблювання кімнат в Інституті в Саскатуні, на журнал „Промінь“, „Український Голос“, Фонд Фундації і також на місцеві організації.

Спроварило ризи до церкви разом з сестрицями а золоті свічки разом з молоддю. Т-во дало 200 дол. на нові столи і крісла до церковної залі і докупило начиння до кухні.

Тов. сповнило свій бюджет до централі в сумі \$57.75.

Заряд на рік 1960 р. — пані: Катерина Михайлюк — голова, Катерина Луцюк — заст. голови, Анна Кіндрачук — рек. секретарка, Розалія Сопотик — касієрка. Контрольна комісія — Оріся Кіндрачук, Галя Гнідий і Анна Ференюк.

Референтка культурно освітня — добр. Зіна Туржанська. Комітет мистецтва — Катерина Луцюк, Оріся

Кіндрачук і Анна Білокура. Програмовий комітет — добр. З. Туржанська, Анна Кіндрачук, Анна Білокурська, Марія Костюк і Розалія Сопотик.

Учителька рідної школи — добр. З. Туржанська. Недільної школи — Всеч. о. Ю. Туржанський і Анна Кіндрачук.

Надзвірна рада старших СУМК. п. Василь Сопотик і п. Анна Кіндрачук. Молодших СУМК добр. З. Туржанська і Розалія Сопотик.

Капелян — Всеч. о. Ю. Туржанський. Сестриці — Санда Луцюк, Васелина Ріпак, Настасія Луцюк, Емілія Дідух і Марія Фіщич. Пані Санда Луцюк і Васелина Ріпак призначені почесними сестрицями.

Комітет відвідування хворих — Софія Матушак і Малана Балон. Господині — Настасія Гладуш, Малана Балон, Марія Білокура і Анна Тацюк.

Фінансовий звіт:
З 1958 р. осталося \$96.59
Прихід в 1959 р. 1,575.39
Розхд в 1959 р. 1,305.72
В касі осталося 366.26

Катерина Михайлюк, голова
Анна Кіндрачук, секр.

ФОРТ ВІЛЛІАМ, ОНТ.

Відділ ім. О. Басарабової

Діяльність товариства: в минулому році жіноче товариство виявило гарну працю. Місячних зборів відбулось 6, засідань заряду 7 і 3 спільних засідання з членами Товариства „Просвіта“, одно спільне засідання з відділом Доньки України і членами ТУС.

Заходами товариства приготувано Новорічною вечерею для членів складових організацій СУС. Устроїли членки два пущення з вечерою з яких дохід передали для Т-ва „Просвіта“. Товариство улаштувало академію на роковини Ольги Басараб, приготувало одну вечерю для „Бизнесменів“ і приготувало вечерю-приняття для письменника-представника Української Національної Ради пана І. Багряного з Мюнхену. Подавало поміч КУК. Наш відділ входить в склад льокального жіночого КУК. Наше товариство спільно з відділами — Доньки України і Олени Пчілки вітали секретарку Союзу Українок Канади пані С. Пауш і пані Білоус. Т-во улаштувало 2 базари і один пікнік. Т-во вислало делегатку на головний з'їзд до Едмонтону.

Річні збори т-ва відбулись 9 грудня 1959 р. в залі Товариства „Про-

світа“.

Фінансовий звіт:
З 1958 р. в касі осталося \$495.18
Приходи за 1959 р. 491.80
Розходи за 1959 р. 551.14
Осталося у касі на 1960 р. 435.84

Тов. жертвувало: на журнал 25 дол., на Національну Раду 10 дол., на міс. церкву 100 дол., на прес. фонд „Українського Голосу“ 10 дол., Колегію св. Андрея в Вінніпегу 25 дол., на Червоний Хрест 5 дол., Камюніти Чест 5 дол., на пам'ятник Шевченка 25 дол., до Тов. „Просвіти“ 142 до.

Заряд тов. на 1960 рік: пані: Р. Баран — уст. голова, І. Гаркот — голова, І. Ландяк — заст. голови, М. Грицишин — рек. секр., С. Павчук — фінанс. секр., О. Новак — касієрка. Представниці до КУК — Р. Баран, Р. Андрус, Р. Люба.

Опікуни хворих — П. Паланиця, М. Галіцка. Контрольна комісія — К. Грицишин, М. Шуробт А. Віктова.

Господині: А. Верестюк, П. Паланиця, М. Бабяк.

І. Гаркот, голова
М. Грицишин, рек. секр.

ГРОНЛІД, САСК.

Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори жіночого товариства ім. О. Басарабової в Гронлід, Саск. відбулися 13 грудня 1959 р. в Українським Народним Домі ім. Тараса Шевченка. Всіх присутніх було 9 членок. Збори відкрила голова т-ва пані Марія Микульська. Предсідницею зборів була пані Ольга Боднарчук. Секретарка пані К. Ніколюк і касієрка пані Геня Боднарчук дали звіти з піврічної діяльності товариства.

Збори жіночого товариства в минулому році відбулися в міру потреби. З нагоди храму у нашій церкві, який припадає на Вознесення, товариство приготувало спільний обід. П-во Степан і Юстина Добровольські купили й подарували до церкви Євангелію, якої посвячення відбулося 11 червня на Вознесення. Т-во сповнило свій бюджет до централі.

Заряд товариства на 1960 р.: пані — Ольга Добровольська — голова, Ольга Боднарчук — заст. голови. Кат. Ніколюк — секретарка, Геня Боднарчук — касієрка. Контрольна комісія — Марія Микульська, Настя Гандзюк. Сестриці до церкви: Марія Боднарчук, Анна Козак. Господині — Геня Боднарчук, Настя Гандзюк, Марія Микульська, Стефанія Антонійчук.

Фінансовий звіт:

З 1958 р. осталося \$162.67
Приходи в 1959 р. 36.25
Розходи в 1959 р. 138.16
В касі осталося 60.76

М. Микульська, голова
К. Ніколюк, секр.

ЧИЛИВАК, Б. К.

Відділ ім. О. Кобилянської

Діяльність т-ва: за рік товариство відбуло 9 місячних зборів і 2 засідання заряду. Членки т-ва улаштували Різдвяну Святу Вечерею, осінній базар, приготували обід на храм нашої церкви, який припадає на св. Димитрія, другий обід по Богослуженні в м. червні, один випродаж уживаних речей. Членки товариства взяли участь у двох концертах — Різдвяних і на свято Шевченка. Улаштували три рази бінго і дві несподіванки для членок т-ва, дві несподіванки для громадян з нагоди уродин.

Жіноче товариство вповні підтримує Український Народний Дім, і православну громаду. Заходом товариства куплено для Укр. Греко-Православної Церкви Євангелію ціною 130 дол. Членки ходили колядувати під час Різдва, і зробили один випродаж домашнього печива, і ручних робіт, також мали свій кіоск під час вистави (фієр) в місяці серпні, де продавали українське печиво. Дали жертву на Червоний Хрест, і на полі.

Жіноче товариство належить до Місцевої Жіночої Ради і до Арт Кавсисл оф Чиливок. Членки відвідували хворих членкинь і знайомих в шпиталі і посилали їм квіти.

Фінансовий звіт:
Перенесено з 1958 р. \$237.09
Прихід в 1959 р. 541.39
Розхд в 1959 р. 690.31
Осталося в касі на 1960 р. 88.17

Річні збори т-ва відбулися 29 січня 1960 р в домі пані Н. Палига.

До заряду на 1960 рік вибрано слідуючих: пані: Стефанія Троян — голова, Галина Кесліньська — заступниця, Анна Крип'якевич — секретарка, Настя Палига — касієрка. Контрольна комісія: Розалія Григірчук, Василина Візнюк, Олександра Скрипник. Господині — Настя Палига, Олександра Скрипник.

Стефанія Троян, голова
Анна Крип'якевич, секретарка

КАНОРА, САСК.

Відділ Марії Маркович

Річні збори відділу Марії Маркович в Канорі відбулися в Нар. Домі на 2-го грудня. Предсідниця зборів була пані Ф. Киба. Секретаркою була пані А. Мисак. На цих зборах урядниці звітували про цілорічну діяльність. Праця була розподілена між зарядом, 9 комітетів, 6 груп і секретрицтво при церкві. Кожний комітет має свою референтку і кожна група має свою провідницю. Референтки давали свої звіти на місячних зборах. Кожна група під проводом референтки від бенкетів завідували обідами, бенкетами, перекусками і т. д. по черзі.

За минулий рік відбулося 10 місячних зборів, 2 надзвичайних зборів і 4 засідання ексекютиви. Число членства 55.

Наш відділ звертає багато уваги на виховання молоді. Під проводом членок відділу, недільна школа відбувається кожної неділі коли нема Богослуження. На цей сезон учителями є наступні: — пані: П. Кушнір, М. Розоборська, П. Данильчук, добр., Г. Слюзар, М. Котелко, Г. Ортинська, М. Добровольська, (панна) Донна Мисак, (панна) Джуні Горечка. Заступниками є пані Т. Ременда, пан О. Мисак і пан З. Данильчук. Також під проводом відділу відбувається рідна школа 4 рази на тиждень. О. В. Слюзар і пані М. Добровольська є учителями рідної школи. Існує відділ молодшого СУМК-у при відділі і є репрезентантка до Старшого СУМК-у пані П. Данильчук. За старанням учителів недільної і рідної школи відбулось два дитячих концерти. Літи ходили шедрувати на Шедрий Вечір. Відділ улаштував для всіх дітей прогулянку на леді (скейтінг парті) в лютім і вінер ровст при кінці шкільного року. Відділ також купив дарунки і лакітки для всіх дітей на концерт св. Миколая.

Минулої зими під час Великого Посту програмовий комітет улаштував 4 культурно-освітні вечірки. Програми були такі: — „Родинний вечір” — з фільмами, гуртовими співами і дитячими забавами.

„Виховання молоді в нинішніх умовах”, — доповідач о. В. Слюзар.

„Психологія дитини дошкільного віку”, доповідач др. Джексон, Йорк-тон, Саск.

„Розвиток медицини за останніх десять літ”, доповідач др. А. Данильчук.

Заходом старшого і молодшого СУМК-у приготовлено концерт на свято Шевченка.

На весні три членки відділу улаштували своїм коштом чай і прихід з того чаю був призначений на фонд журналу „Промінь”. Членки які приготували чай були пані: П. Кушнір, А. Романов, і А. Мисак.

Спільні підприємства з церковною громадою були такі: Пущення перед Великим постом, спільне свячене, обід для СУМК на закінчення сезону праці, обід в честь нових членів, осінній спільний базар, прийняття в честь сенатора і пані Гнатишин, прощальний вечерок панства Гупків. Крім того відділ відбув Весняний чай, улаштував 6 бенкетів, і 8 перекусок. Також відділ улаштував 2 „бейбі шоверс” для донь пань К. Трембач і Н. Денис.

Відділ в протягу року жертвував на наступні цілі: На журнал „Промінь” 75 дол., на організаційний фонд 25 дол., на стипендія до пров. ексекютиви 5 дол., стипендія на українську мову до вищої школи в Канорі 25 дол., жертва на Старечий Дім в Канорі 25 дол., Відділ подарував 19 книжок в сумі \$18.85 до шпиталю в Канорі, заплатив передплату „Українського Голосу” до шпиталю 12 дол., жертва на нивидючих 5 дол., дали матеріальну поміч оселі „Соняшний купіль”, окремі жертви поодиноких членок до церкви.

Відділ купив килим і одно велике крісло до гостинної кімнати в парафіяльній домі. Постарав всі потрібні речі до кухні в Народнім Домі і також постарав відповідні речі до шкільної кімнати в Народнім Домі. Відділ в часі хворости відвідує членок і обдаровує їх квітами або овочами. Ченки відділу носили свячене до шпиталю на Великдень і обдаровували всіх українських пацієнтів. Поодинокі членки брали участь в збіркових кампаніях на добродійні цілі. Вони також помагали в клініці Червоного Хреста.

Поодинокі членки також служили на комітеті управи і помагали в праці на оселі „Соняшний купіль”.

Фінансовий звіт:

Прихід за рік 1959	\$3,239.98
Розхід за 1959 р	2,431.28
В банку остається	3,385.97

Заряд на рік 1960 є наступні пані: уступаюча голова — Ф. Киба, голова — Ольга Ойстрик, 1-ша заст. голови — П. Кушнір, 2-га заст. голови — М.

Котелко, рекордова секретарка — (добр.) Г. Слюзар, кореспонденційна секр. — Т. Ременда, аудитор — М. Козоріз.

Комітет молодшого сумку і рідної школи — Д. Ортинська, П. Данильчук і М. Котелко.

Культурно освітний комітет — референтка Г. Ортинська. Відвідування хворих — референтка Г. Ортинська. Бенькетовий комітет — референтка М. Мисак. Соціальний комітет — референтка Н. Дучак. Кухонний комітет — референтка В. Цимбаліста. Комітет гардероби — референтка Н. Дучак. Секретриці: М. Шушильницька, М. Лодба і Д. Лопашук.

Фіялка Киба, голова

Альвіна Мисак, рек. секретарка

ЕДМОНТОН, АЛТА.

Відділ ім. Лесі Українки

За рік свого існування була проведена величезна робота. Цього року наше т-во стало членами Союзу Українок Канади у листопаді. Ми мали реферат на свято Л. Українки, який прочитала п. Н. Жмурко. В честь великої письменниці був названий наш відділ. На своїх місячних сходинах (яких відбулося 11 та 6 сходин заряду) було читано всі обіжники з централі та обговорено всі справи. Наші членки брали активну участь у підготовленні таких імпрез і свят День Матері — Шевченківський концерт, Різдвяний концерт.

Крім того у нас відбувся храмовий празник, на якому був присутній Митрополит Іларіон. Це було 17 травня 1959 р. Разом відбулося посвячення вугільного каменя.

За весь час відбулося 3 вечері, 4 обіди, 2 похоронних обіди, 4 чаї.

Жіноче товариство перебрало під свою опіку рідну та недільну школу та перебрало нагляд над СУМК.

Жіноче товариство провело 2 базарі, які були дуже успішні. На них була випродаж ріжних вишивок, фартушків та інших речей, а також був випродаж домашнього печива.

За весь рік доходу було \$5,438.03, витрат було \$4,965.95 (з них \$3,500 було передано до церкви. Лишилося в касі \$472.08.

Бюджет до централі сплачуємо.

Заряд товариства на 1960 р. пані — М. Іванців — голова, Купченко, п. Беліда, п. Бродик заст. голови, Берта Сіриньк — касієрка, Е. Івасюк — секретарка, Н. Жмурко — коресп. секретарка, Е. Кропельницька — коресп. англ. преси. Комітет хворих:

Кропельницька — голова.

Церковний комітет: п. Храпко, Сириньк Перл, п. Будзяк, Мороз, Кравчук.

Програмовий комітет: Джура, Доріс Простибіг, Ярійчук. Господині: Простибіг, Ярійчук, Рупташ, Храпко, Якимчук.

Соціальний комітет: Ілашук, Локі, Задимарська, Пасемко. Контрольна комісія: Тешук, Духельська, Ілашук, Р. Іванців. Комітет мистецтва. Бродик, Дмитрук, Кравчук.

Рекорд з української преси — Федько. Референтка Союзу — Р. Стечишин, Д. Простибіг, Задимарська, Бродик.

Комітет рідної та недільної школи: п. Локі — голова, п. Дмитрук — касієрка, п. Дукельська, п. Тешук.

Р. Стечишин, голова

Н. Жмурко, коресп. секретар.

ПОРТЕДЖ ЛЯ ПРЕРІ, МАН.

Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори жін. тов. ім. О. Кобилянської у Портедж ля Прері, Ман. відбулися 19-го січня, 1960 р. у домі пані Стебелецької. Голова, пані Стебелецька відкрила збори молитвою, подякувала членкам за річну працю. Звіт діяльності здала секретарка пані Тейлор.

За рік відбулося 10 місячних зборів. Членки разом з церковною громадою приготували два обіди, осінній базар, свято День Матері і під час Різдвяних Свят ходили колядувати. Мали 2 рази продаж домашнього печива, писанок і вишивок.

Товариство брало участь у льокальнім „фіру” де мали 20 вишиваних речей на виставі. Відділ бере активну участь у Льокальній Жіночій Раді і також у різних збірках.

Бюджет до централі все виплачуємо. Вислали дві делегатки на провінційальний з'їзд.

Фінансовий звіт:

З 1958 р. осталося	\$174.30
Приходи за 1959 р.	301.73
Розходи за 1959 р.	210.35
В касі лишилося	265.68

Заряд на 1960 рік: Уступаюча голова відділу — Параска Стебелецька, голова — Єлисавета Зучкан, 1-ша заст. голови — Галя Цуркан, 2-га заст. голови — Люба Ткачук, рек. секр. — Катерина Тейлор, заст. секр. і бібліотекарка — Параска Стебелецька, касієрка — Надія Шевчук, культурно-освітня референтка — Марія Стовова. Контрольна комісія — Ольга Задорожня, Розалія Ткачук, пані Конвер-

чук.

Сестриці — М. Стовова, Р. Ткачук. Комітет для відвідування хворих — пані Ковальчук і пані Конверчук. Господиня — О. Задорожня.

Е. Зучкан, голова

К. Тейлор, секр.

ІТОНІЯ—КІНДЕРСЛЕЙ, САСК.

Відділ ім. Л. Українки

Річні збори жіночого товариства ім. Лесі Українки з Ітонії-Кіндерслей відбулися в залі під церквою в Кіндерслей в неділю по полудні, 6-го грудня 1959 року.

В коротких словах, голова Анна Охрій відкрила збори і подякувала всім, що так з охотою працювали і тим способом причинилися з помічю церковній громаді яка пробує докінчити церкву.

Представницею зборів була пані В. Добня, секретаркою була О. Гуменна. Звіти діяльності товариства здали секретарка і касієрка.

Діяльність товариства за 1959 рік відбулось 6 зборів. Членкині приготували обіди і перекуски по кожнім Богослуженню, устроїли два базари, одне бінго, чайне прийняття і продаж печива, осінню вечерю, улаштували свято День Матері і роздавали різдвяні пакуночки дітям. Квіти посилялося для хворих.

Товариство жертвувало 10 дол. на шпиталь в Ітонії; 20 дол. для Всеч. о. В. Сенишина з нагоди його 15 років священництва; 1,130 дол. на місцеву церкву в Кіндерслей, заряд т-ва на 1960-тий рік: голова — Анна Охрій, секр. — О. Гуменна, касієрка — Геня Бойчук, заст. голови — Василина Добня. Контрольна комісія — М. Гуменна, В. Добня, Е. Канашевич. Сестриці — А. Гуменна, М. Гладиш, А. Охрій.

Анна Охрій, голова

О. Гуменна, секретарка

ЕНДРУ, АЛТА.

Відділ ім. Лесі Українки

В протягу року відбулося 11 місячних зборів. Т-во сповнило свій бюджет до централі і жертву на журнал „Промінь” як дар на рідну школу. Передали 550 дол. на будову іконостасу в церкві. Заходом Т-ва устроено свято Лесі Українки, роковини Шевченка, День Подяки, спільну вечерю для колядників, свято Миколая, чотири вечірні гри в бінго і карти разом з церковною громадою. Обід під час Візитації Впреосв. Митрополита Іларіона, членки брали

участь у збірці фондів на недугу рака, на Червоний Хрест, придбали пальми для церкви, мали продаж писанок і Великодного печива, брали участь у з'їздах.

Українською школою і українськими танками займаються проф. Іван В. Шуляк, а недільною школою о. С. Столярчук.

Річні збори т-ва відбулися 1-го грудня 1959 р.

Заряд на 1960 р.: голова — Н. Мельник, 1-ша заст. голови — М. Андрук, 2-га заст. — Р. П. Гуцуляк, секретарка — Р. І. Гуцуляк, касієрка — М. Дребіг. Господині — пані Якимчук, Андрук і Н. Матійчук. Контрольна комісія пані Пиварчук, К. Лакуста і Н. Маркевич.

Василина Мельник, голова

Розалія І. Гуцуляк, секретарка

БЛЕЙН ЛЕЙК —

Відділ ім. Хариті Кононенко

Звіт діяльності жін. т-ва показав, що наш молодий відділ не спить. За рік відбулось сім місячних зборів і три засідань заряду, лишаючи липень і серпень на вакації.

Жіноче товариство відсвяткувало роковини Лесі Українки. Відбуло спільне свячене, храмовий обід, Великодний чай і продаж писанок та печива. Членки приготували одну весільну вечерю а другу вечерю на 50-літній ювілей подружжя. Також успішним був Різдвяний чай і продаж печива.

Т-во жертвувало на Червоний Хрест 5 дол., Стендінгій фонд 5 дол. сповнило бюджет, вислало на фонд журналу \$20.75 і доплатило 125 дол. на умеблювання кімнат Інституту ім. Петра Могили, яких вже разом вплатило 300 дол. Членки купили полотна і пошили дві нові хоругви до церкви як також інші дрібні видатки церковній жіноцтво доглядає.

Фінансовий звіт:

З 1958 р. осталося	\$434.76
Приходи за 1959 р.	1,261.14
Розходи за 1959 р.	715.84
В банку осталося	980.06

Членок вписаних є 30. Членки їздили на український З'їзд до Витків також вислали делегатку на той з'їзд. Маємо дві відвідувачки хворих — одна в Блейн Лейк, а друга з Кридор які посиляють картки поздоровлення від відділу.

Річні збори т-ва відбулися в домі пані Анни Солодюк в Блейн Лейк 4 грудня 1960.

Заряд на 1960 рік: пані — Марія

Павлик — голова, Марія Дорогошо-
вець — заст. голови, Текля Ткачик —
рек. секретарка, Юлія Гайдукевич —
касієрка, контрольна комісія: Анна
Федейко, Малая Човганюк, Катери-
на Парчевська.

Відвідувачі хворих: Марія Цюна,
Блейн Лейк і Марія Михайлюк, Кри-
лор.

Сестриці до церкви: Малая Чов-
ганюк, Анна Ференс і Текля Ткачик.

Марія Павлик, голова
Текля Ткачик, секр.

ЕГРЕМОНТ, АЛТА.

Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори жін. товариства ім. О.
Басарабової у Егремонт відбулися в
неділю 6-го грудня. Збори відкрив
Всеч. о. Фляк молитвою. Голова то-
вариства пані Ксеня Павлюк, як пред-

сідниця зборів поклікала секретарку,
щоб перечитала звіт фінансовий і
діяльності. Присутніх членкинь на
зборах було 15. Всіх членкинь това-
риства є 20.

У протягу року товариство відбу-
ло 6 зборів, один храмовий обід, і
один базар. На зборах секретарка пе-
речитувала усі обіжники та святочні
реферати, які централія присилає;
членкині училися тропарів на чергові
Богослуження і перед Великодними
святами училися писати писанки. То-
вариство передплатило жіночий жур-
нал.

Наші діти вчають до української
і недільної школи, спільної у Тор-
гилд, де учить інспектор Горецький.

Товариство набуло вишиті обруси
на тетрапад і престіл. Постаралося
нового фелона і підрізника. Дало

бажану суму грошей на меблі до па-
рафіальної хати. Від товариства по-
силаємо квіти хорим членкам. Від-
діл вислав свій бюджет до централії.
Жертвував 10 дол. на Червоний Хрест.

Фінансовий звіт:

З 1958 р. осталося	\$ 50.40
Приходи в 1959 р.	229.08
Розходи в 1959 р.	143.39
В касі осталося	136.09

Заряд т-ва на 1960 рік: голова —
Ксеня Павлюк, заступниця голови —
Катерина Василюк, секретарка —
Анна Лукасевич, касієрка — Вікторія
Хіжан. Церковні сестриці — На-
талка Плуpek, Катерина Василюк.
Контрольорки — Франя Бігорай, О-
дарка Неделко.

Ксеня Павлюк, голова
Анна Лукасевич, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВИДАННЯ ТВОРІВ ЛЕОНІДА МОСЕНДЗА

Подаємо до відома нашій громаді і всім
заінтересованим, що роман Л. Мосендза "Остан-
ній Пророк" вже вийшов з друку і переданий
до розпродажу.

В першу чергу Комітет розіслав книжки пе-
редплатникам (разом 144) і щиро дякує за їх-
ню підтримку. При цьому Комітет подає до шир-
шого відома список установ та громадян, при
допомозі яких ця книжка появилась.

Фінансову допомогу і співробітництво уді-
лили: Український Народний Дім, Українська
Православна Громада, Українське Технічне То-
вариство в Торонто, Літературно-Мистецький
Клуби в Торонто, Нью Йорку, Філадельфії і
Монтреалі, Українська Преса в Канаді, Амери-
ці, Німеччині та Франції, Книгарні "Плай" та
"Арка" в Торонто і фірма "Альфа" в Торонто.
Громадяне: О. Брик, Ю. Герич, О. Глібович, І.
Гуменюк, Т. Гуменюк, В. Іванис, І. Кіріченко, Б.
Кравців, М. Лебедь, М. Левицький, Є. Маланюк,
Є. Пастернак, З. Плітас, У. Самчук, М. Селешко,
Я. Спольський, Ю. Тарнович, Г. Шиманський,
А. Шумовський і І. Янішевський.

Збірку пожертв та приймання передплат
переводили: О. Брик — Вінніпег, О. Козлов-
ський — Нью Гейвен, М. Логуш — Монтреал, Є.
Приходько, П. Біласюк та Н. Холодна — Нью
Йорк, Р. Кочержук — Шікаго, Л. Бачинський —
Клівеленд, Л. Зеневич та В. Волков — Філадель-
фія, В. Доманицький — Мінеаполіс, В. Рома-

новський — Балтимор, О. Котик-Степанович —
Вашінгтон, В. Янішевський — Кінгстон, І. Роз-
гін — Дітройт, Л. Биковський — Денвер, К.
Теличко — Едмонтон та І. Вараниця, О. Глібо-
вич, Л. Кривицький, Л. Мартинюк, Є. Пастер-
нак, С. Підгайний, З. Плітас, П. Федоренко, А.
Шумовський і Г. Янішевська — всі з Торонта.

Цією дорогою Комітет складає щирю подя-
ку всім згаданим вище установам та громадя-
нам, що спричинилися до видання цього твору,
а особливо п. п. редакторів Б. Кравцеву за лі-
тературну і мовну редакцію, мистцеві М. Левиць
кому за мистецьке оформлення книжки та ілю-
страції, Д-р Ю. Геричеві за пояснювальну термі-
нологію твору та цінні поради і п. М. Лебедеві
за випозичення рукопису та роблення фотоко-
пій і машинописів.

При цій нагоді Комітет подає також до ві-
дома громадянству, що заява п. І. Вараниці, яка
появилася в пресі викликала здивування і огір-
чення серед всіх членів Комітету та прихильни-
ків цієї акції. З дуже поважних причин, однаке,
Комітет вважає недоцільним вести полеміку в
цій справі.

Замовлення на книжку просимо скеровува-
ти на адресу:

Mr. P. Fedorenko
155 Parkside Dr.
Toronto, Ont., Canada

Ціна книжки: в твердій оправі\$6.00
в картоновій4.50

Передмова окремою брошурою .50

Діловий Комітет для видання Творів
Леоніда Мосендза

Відділ ім. Доньки України,

ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ЮРІЯ
У ФЛІН ФЛОН, МАНІТОБА
СЕРДЕЧНО ВІТАЄ ПОЯВУ
НАШОГО ЖУРНАЛА
“ПРОМІНЬ”.

ХАЙ БУДЕ ВІН ДЛЯ НАС,
ВІЧНИМ ОГНЕМ НА ЖЕРТІВНИКУ
УКРАЇНИ.

ШАНОВНИЙ РЕДАКЦІЙ БАЖАЄМО
БАГАТО УСПІХІВ НА ЦІЙ НИВІ.

За заряд:

Марія Скварчук — голова
Галина Кішок — секретарка

ВІТАЄМО!

Відділ ім. Доньки України,

в Реджайні, Саск.

ВИСЛОВЛЮЄ НАРІЦІРІШІ
ГРАТУЛЯЦІЇ І ПОБАЖАННЯ
З НАГОДИ ВИДАВАННЯ

НАШОГО ЖІНОЧОГО ЖУРНАЛА

“ПРОМІНЬ”

Марія Юзик — голова
Д. Оматюк — секретарка

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО

ім. О. Басарабової

в Торонто

сердечно вітає появу журналу “Промінь” і висловлює своє признання центральній управі Союзу Українок Канади та його редакції.

Радіємо таким великим досягненням нашої організації і віримо, що журнал своїм змістом буде стояти на сторожі нашого українського життя вдома і в організації.

Висловлюючи признання, складаємо також і наші найщиріші побажання у дальшій цінній праці і праці над редагуванням “Променя”.

Щастя Вам, Боже!

Мотря Світлик — секретарка
Катерина Назар — голова

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

в Норт Бетлфорд, Саск.

Цим висловлюємо своє щирісердечне привітання, для новонародженого й високо-популярного жіночого журналу “ПРОМІНЬ”.

Наші всі членкині відділу захоплююче читають його, бо це появилася високоцінна перлина, як великий літературний додаток до української культури в опроміненні “Промінем”, кожної української родини в Канаді, а зокрема української матері — жінки християнки.

Щиро вітаючи, бажаємо якнайкращого успіху, а молодшому поколінню радимо його читати.

Бажаємо “Променеві” на просвітній ниві, серед українського народу доброго успіху і, якнайбільшого поступу на літературній ниві, для добра українського народу.

Докія Кіндрачук — писарка
Марія Сохацька — голова

ВИДАННЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

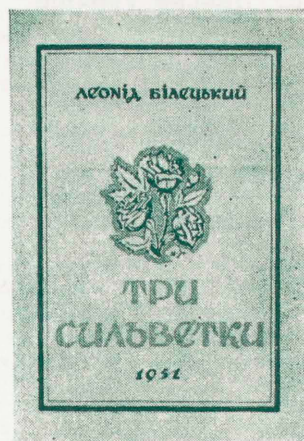
Історія організації Союзу Українок Канади — видана з нагоди 25-ліття діяльності "Чверть століття на громадській ниві". Багато ілюстрована. Стор. 540.

Ціна \$5.00

Мистецькі скарби українських вишивок — Савеля Стечишин. Багато ілюстрований підручник — взори, ілюстрації, стіби, мережки, писанки, народний стрій і інше. Тисячі жінок користують з цієї книжки.

Ціна \$1.75

Три силуетки — Л. Білецький. Біографічні описи трьох визначних письменниць України — Марко Вовчок, Леся Українка і Ольга Кобилянська. Ілюстрована.

Ціна \$1.50

Українське вишивання, взори і стіби в англійській мові — А. Рурик. Книжка містить 219 ілюстрацій — взори й їх примінення та пояснення до кожного взору. Крім того є 12 карток кольорових взорів, в яких є 94 різних взірців.

Ціна \$4.00

Замовляйте в централі Союзу на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

203 Union Bld.

—

Edmonton, Alta.